

5000 küünla kustutaja

Pärnus küüditamise mälestusküün-
laid liiga vara kokku korjama asunud
haldusteenistujate juht tunnistab, et
koristustööl mõeldi eelkõige tuleohu-
tusele, mitte emotsionaalsusele. lk 4

Hispaania spordieliiti looritab dopinguvari

Sportlasi dopinguga
varustanud arst vihjas
kohtus ütlusi andes, et ta
„klientideks” on olnud
riigi kuulsad jalgpallurid
ja tennisistid. lk 16

Taskila ja Liive palgatabeli tipus

Enamikus riigifirmades
tõusid mullu palgad
kümnnendiku võrra.
Kõrgeim töötasu oli
Estonian Airi eksjuhil
Tero Taskilal. lk 12

02.04

Eesti Peipsi
PIKK KURK
kiles, 1 kg

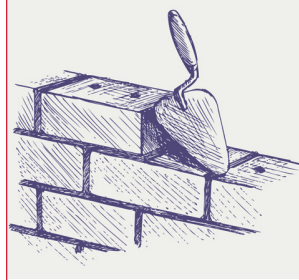
169

Üks mure vähem!

PRISMA

Ehitus

Tänase lehe vahel!

Eesti Päevaleht

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROT | VÄLISMAAL 2,10 EUROT | NR 64 | TEISIPÄEV, 2. APRILL 2013

ajaleht.epl.ee

Lähiajal jääb ligi 4000 pealinna mudilast aiakohata

Linna lasteaedade arendamise
programmist selgub, et kolme
aasta pärast on linnas puudu
umbes 4000 lasteaiakohta. See-
järel aga langeb laste arv uues-
ti tänasele tasemele. Tallinna
lasteaedade hoolekogude liidu
juhatuse liikme Risto Tõnupärdi
(pildil) sõnul on parim lahendus
ajutise kohapuuduse lee-
vendamiseks moodulite renti-
mine. lk 2-3

Foto: Rauno Voimär

Väljasaatmiskeskuse juht: pinged tulevad sellest, et elanikke on liiga palju

- „Rahulolematus on loogiline, kui inimeselt võetakse vaba-
dus,” ütleb Harku keskuse juht Pärtel Preinvalts (pildil).
- „Kui inimesi on palju koos ja nad ei saa liikuda vabaduses,
siis tekivad probleemid.”
- „Meie Eestis oleme järginud üsna konservatiivset migrat-
sioonipoliitikat, leiame, et illegaalselt riigipiiri ületanud inimes-
tel on vaja hoida silm peal.” lk 6-7

Eesti kapitaliturg tuleb varjusurmast välja tuua

Eestisse suurema hulga
kõrget palka maksva-
te ettevõtete tekkimise
üheks eelduseks on siinse ka-
pitalituru päästmine väljasure-
misest, ütleb MTÜ FinanceEs-
tonia nõukogu esimees Priit
Põldoja.

Kui lähemal ajal midagi et-
te ei võeta, kaovad need vähe-
sedki ettevõtted, mis veel bör-
sil, ja investorid, kes veel Ees-
ti poole vaatavad. Põldoja pa-

kub välja lahendusteks riigiet-
tevõtete börsile toomise, aga
ka pikaajalisema ja lojaalsema
raha olemasolu, mida pakuvad
pensionifondid.

„Kui 2000-ndate alguses
tehti pensionireform, siis eel-
dati, et see kasvatab meie ka-
pitaliturgu, aga tegelikult on
läänud nii, et teise samba pen-
sionifondide rahast on nüüd
vaid väike osa Eestisse inves-
teeritud.” lk 11

JUHTKIRI

Vaesed noored mehed

Jaan Kross oli üle 50 aasta vana, kui ta kirjanikuna laia lugejaskonnani jõudis: kõik tema tähtteosed nagu „Kolme katku vahel”, „Keisri hull” ja „Professor Martensi ärasõit” on ilmunud siis, kui kirjanik oli juba 50–60ndates eluaastates. Kaks korda Cannes’is Kuldse Palmioksa võitnud filmirežissöör Michael Haneke, kes äsja tähistas oma 71. sünnipäeva, jõudis loomingusse kõrgvormi alles poole sajandi vanusena. Euroopa Liidu üks alusepanijaid Robert Schuman oli 63-aastane, kui ta tegi ettepaneku luua riikide ühendus, mida täna tuntakse EL-ina. Loetelu suurkujudest, kes oma sügavaima jälje kultuuri ja ajalukku on jätnud hallipäisena, võiks jätkata lõputult.

Seda mõtlemapanevam on Eesti tervise arengu instituudi uuring, mille järgi on noorte eesti meeste tervena elatav eeldatav eluiga vaid 48 aastat. Statistiliselt keskmine 20-aastane eesti mees saab eeldada, et teda ootab ees vaid 28 aastat, mil tema elu ei rutju mõni raske haigus või tervisemure. Võrdluseks – sama vanadel naistel on see näitaja tervelt üheksa aastat pikem.

Nendel süngetil arvudel on palju järelemeid. Esiteks, isiklikke ja perekondlikke – kui meeste eluiga on nii palju lühem, tähendab see naistele vara üksi jäämist. Või vajadust olla pikalt haige abikaasa põetajaks. Ühiskonnale ja majandusele tähendab see kadunud ressursi – viletsa

tervisega inimesel on vähem jõudu uue loomiseks.

Jah, siinkohal võiks ju pidada epistlit tervislikust toidust, liikumisest, autostumisest ning tubaka ja alkoholi kahjulikkusest, aga tundub, et asja taga on midagi sügavamalt kui

pelk teadmatus tervislikest eluviisidest.

Lubatakse ju vaid 48 tervena elatud eluaastat tänastele noortele, kelle kooliprogramm on tulvil tervisepropagandat. Midagi rohkemat on lahti noorte eesti meestega – nad langevad koolist välja ja kaks kolmandikku tudengitest on naised. Noored mehed söövad vähem tervislikult, masuajal on kasvanud just nende seas ülekaal ja esineb rohkem depressiooni.

Selge, ühiskonna traditsioonilised soorollid seavad noortele meeste suuri ootusi: erinevalt naistest kiputakse meeste „edukust” elus hindama tööalase edenemise ja sissetuleku järgi. Aga aeg, mil tundus, et „kõik sõltub vaid sinust endast” ja imed on võimalikud, sai 1990-ndate ja nullindate esimese poolega läbi. Täna noored mehed – 16–24-aastased elualustajad – leiavad end olukorras, kus sotsiaalse tõusu võimalused on muutunud piiratumaks. Jah, imedele enam loota ei saa, küll aga haridusele ja arukale käitumisele. ●

REPLIIK

Y põlvkonna diktaator

Millalgi 1982–84 sündinud Kim Jong-un on Y põlvkonnast, üks neist „tüütuist” popkultuurist läbi imbunud nolkidest, kel on igas asjas oma seisukoht, kes kipuvad unistama, oskavad tegutseda, kel on helistamis-funktsiooniga taskuarvuti ja kalduvus kärsitusele. Pole ka Kim erand, lihtsalt temast sai sõjaka tuumariigi diktaator. Õhus on raketirünnakuühvardus ning pildil sõjaskeem, frentšis Kim kindralitega, nutifon ja Mac – mina üksiks küll Kimilt, et kas ta võtab snitti Austin Powersi filmide dr. Evililt praegu maailma trollides*? ● **Mart Niineste**

* Trollimine – tülinorimisega eneselõbustamine internetifoorumites, seostub ka tähelepanuvajadusega.

Lk 10: Indrek Hargla paastust

Lk 11: Priit Põldoja Eesti kapitalituru taaselustamisest

TALLINNA LOOMAAED SAAB KAKS NINASARVIKUT

Tallinna loomaaia ninasarvikute ekspositsioon avatakse külastajatele 15. mail. Kaks teravmokk-ninasarvikut tuuakse mai alguses Eestisse Krefeldi ja Berliini loomaaedadest. Ninasarvikud

saab meie loomaaed tasuta aga nende kohale toimetamise eest tuleb siiski tasuda vastuvõtjal. Tallinna linnavalitsus eraldaski eile loomade Eestisse transportimiseks 16 200 eurot. **EPL**

TERVIS HALVENEB

2012. aasta kevadel korraldatud Eesti täiskasvanute tervisekäitumise uuring näitas muutusi inimeste tervises seisundis – see oli halvem meestel ning tihti just noortel (16–24-aastastel). **EPL**

Lasteaiakohtade vajaka kasvab, rajada tuleb

Kõigile pealinna lastele pole lasteaiakohti tagada, puudu on 1500 kohta. **Lasteaiaaialiste arv** jõuab haripunkti 2016. aastal ning siis langeb taas. **Linn tahab** kohapuudust leevendada moodulmajade kasutuselevõttuga.

Urmas Jaagant
urmas.jaagant@epL.ee

Tallinna lasteaedade arendamise programmist aastateks 2013–2021 selgub, et lasteaia-kohtade poolest seisavad linnal ees keerulised ajad. Tallinnal on kolm aastat aega, et rajada praegustele lisaks üle 4000 lasteaia kohta, mis tähendab, et linn peab lasteaia-kohtade arvu kasvatama mõne aastaga terve viiendiku võrra.

Olenemata stsenaariumitest, kuidas pealinna elanikkond muutub, on lasteaialaste kohta prognoos üldiselt sama: nelja aasta jooksul laste arv kasvab, seejärel aga langeb sama kiiresti uuesti tänasele tasemele. Probleemiks saavad linnale mõlemad muutused – nii laste arvu suurenemine kui ka hilisem vähenemine.

Kõrgpunkt aastal 2016

Esiteks kohtade puudus. Linn ei ole praegugi suutnud kõigile lastele lasteaia kohta tagada ning eelmisel aastal oli neid puudu hinnanguliselt 1500. Viimase kuue aastaga suutis linn rajada kõigest 320 uut kohta. Lasteaialaste arv jõuab kõrgpunkti 2016. aasta paiku ning siis on juurde vaja ligi-

kaudu 2500 lasteaia kohta. Lisades sellele praegu puuduolevad kohad, jääb kokku Tallinna lasteaedades vajaka kohti umbes 4000 lapsele.

Kui ka lasteaia-kohtade puuduse mure õigeaks ajaks lahendada suudetakse, kerkib kohe teine probleem – sama kiiresti kui kasvab laste arv selle kümnendi esimeses pooles, hakkab see kümnendi teises pooles vähenema.

Linn püüab oma plaanides lahendada mõlemad probleemid ühekorraga. Programmi tegevuskavasse on planeeritud küll ka uute lasteaedade ehitamine ning hoonete renoveerimised koos juurdeehitustega, kuid nende kõrval üritatakse leida

ajutisi lahendusi, mis laste arvu vähenemisel n-ö seisma ei jää. Selleks võetakse olemasolevates lasteaedades kasutusele kõik vabad ruumid ja asutatakse lasteaedadesse ajutisi moodulrühmi.

Pakutakse osajahoidu

„Kohtade loomine tuleb muuta võimalikult paindlikuks, kasutada maksimaalselt võimalust luua olemasoleva-

tes lasteaedades kohti juurde, luua avaliku ja erasektori koostöös üüriruumides tegutsesid lasteaiaühmi (näiteks mitmekorruseliste hoonete esimestel korrustel),” kirjutas programm. Üks võimalus erasektori survestamiseks on idee kehtestada arendajatele nõue investeerida arenduspiirkonnas lasteaedade taristusse või eraldada vahendeid lasteaia-kohtade ehitamiseks. Peale selle plaanib linn muuta lasteaedade töökorraldust paindlikumaks ning luua juur-

Risto Tõnupärt käis eile oma kaheaastasel tütre Emmal Vesiroosi lasteaia järel ja lootis, et eesiseivad valimised panevad linnajuhi lasteaia-kohtade plaane täitma.

Foto: Rauno Volmar

Eurorahaga seitsme aastaga 2000 lasteaia kohta

Kui kohalikud omavalitsused maadlevad lasteaia-kohtade loomisega, käivad eri ministeeriumite vahel tõsised arutelud, kuidas järgmise Euroopa Liidu eelarveperioodi rahadest lasteaia ja -hoiukohtasid juurde luua.

2014.–2020. aasta rahade jaotamise prioriteetides on lasteaiaid ja lastehoiuküsimused praegu sõnastatud veel üpris üldsõnaliselt. Kui kirja on pan-

dud suureks eesmärgiks „Haridus on kvaliteetne, kättesaadav ning õppija ja ühiskonna vajadusi arvestav”, siis selle alla võiks mahutada hulk uusi lasteaia-kohti. Teine oluline eesmärk nimega „Kõrge tööhoive ja kvaliteetne tööelu” annab aga rohelise tee lastehoiukohtade arendamiseks.

Lastehoiuteenus annaks võimaluse vanematele uuesti tööle minna, mis seab selle meetme

sotsiaalministeeriumi haldusalasse. Lasteaiateenus aga võimaldaks paremat haridust omandada – seega haridusministeeriumi pädevus.

Lasteiaikohtade puhul aga liiga palju eurofondidele loota ei saa, sest 2014–2020 perioodiks on näiteks siseministeerium teinud ettepaneku kokku 2000 uue lasteaia- või hoiukoha loomiseks Eesti viies suuremas linnas ja nende lähiümb-

ruses. Konkreetseid summasid pole veel võimalik välja tuua, sest esiteks pole Euroopa Liidu finantsraamistik veel Euroopa parlamendi heakskiitu saanud ja ka valitsus pole veel kinnitanud, kuidas raha eri prioriteetide vahel jagunema hakkab. Valitsus asub ettepanekuid ja rahade esialgset jaotust arutama aprillikuu jooksul valitsuskabineti istungitel. Lauri Tankler

DIGIRETSEPTIKESKUST HAKKAS HALDAMA HAIGEKASSA

Alates eilsest on retseptikeskuse vastutav töötleja sotsiaalministeeriumi asemel haigekassa. Vastutava töötleja ülesanne on digiretsepti süsteemi haldamine ja selle töös hoidmine. Haigekas-

sa juhatuse esimees Tanel Rosi sõnul on digiretsept haigekassa üks olulisemaid IT-projekte. 2012. aastal oli digitaalselt koostatud retsepte juba 96% kõigist retseptidest. **EPL**

MOSKVA UPUB LUMME

Tavaliselt on Venemaa pealinna aprillis kokku 44 mm sademeid. Eile ennustati sadu 18 mm ja lume paksus on 65 sentimeetrit. Nii paks pole lumi aprillis seal veel olnud. **The Moscow Times**

KASUM VÄHENES

Auditeeritud andmetel oli AS-i Eesti Raudtee 2012. aasta äritulu 79 miljonit eurot ning puhaskasum 16 miljonit eurot. Äritulu kasvas 18%. Puhaskasum vähenes 14%. **EPL**

Täna digilehes

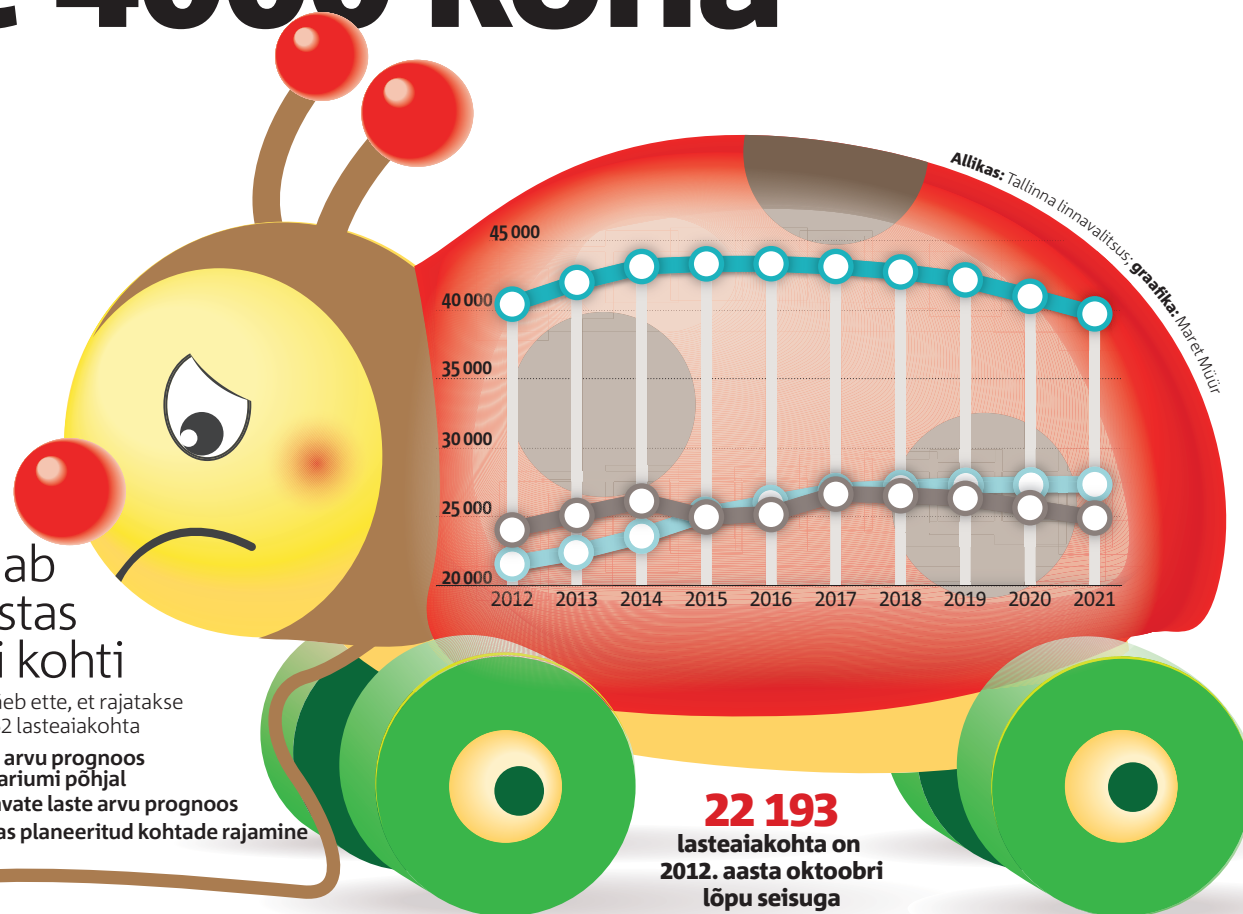
●●● Küprose kirik võitis apellatsiooni EL-i päästepaketi vastu
●●● Aafrika sitasitikad orienteeruvad nii kogu tähistava kui ka üksnes Linnutee järgi

Sadu pealinnas üle 4000 koha

Linn loodab rajada aastas sadu uusi kohti

Linna tegevuskava näeb ette, et rajatakse 221 uut rühma ja 4862 lasteaia kohta

- 0–7-aastaste laste arvu prognoosisserände stsenaariumi põhjal
- Lasteaia kohta vajavate laste arvu prognoos
- Linna tegevuskavas planeeritud kohtade rajamine

de osajakohti ja pakkuda osajahoidu.

Kuni aastani 2021 saavad kõik linnaosad vähemalt ühe uue lasteasutuse, kokku rajatakse neid 14. Tervikuna renoveeritakse 23 lasteaeda. Vabu ruume võetakse kasutusele 31 asutuses, kus see võimalik on. Nelja aastaga luuakse nii juurde 36 rühma. Moodulrühmad tulevad 14 lasteaia juurde, kuus sel aastal, kaheksa järgmisel aastal. Kui palju kohti igal aastal lisanduma peaks, saab vaadata loo juures olevalt graafikult. „Planeeritud viiakse ellu vastavalt linnaeelarve või-

malustele, programmi tegevuste maksumus kokku on 80,9 miljonit eurot,” seisab programmis. Sõnastus „vastavalt võimalustele” jätab võimaluse ka plaanist taganeda.

Tallinna lasteaedade hooldekogude liidu juhatuse liige Risto Tõnupärdi leidis, et kõige parem lahendus ajutise kohapuuduse leevendamiseks on moodulite rentimine, mida saab aastate pärast, kui laste arv langeb, uuesti maha võtta. „Samas ei ole selge, kuidas nende kasutuselevõtt õnnestub, sest pilootprojekte meil selles vallas palju ei ole. Nüüd tuleb igal juhul kolm aastat kõvasti investeerida, aga väga

raske on prognoosida, kuidas sellega toime tulla. Milliseid lahendusi tegelikult kasutatakse,” tõdes ta. „Erasektori kaasamisest on ka juttu olnud, aga seni pole ma veel näinud

Probleemiks saavad nii laste arvu suurenemine kui ka hiljem vähenemine.

Investeeri tuleks 12 miljonit eurot aastas, eelarves on selleks 4,6 miljonit.

toimivat mudelit, kuidas seda teha.” Vabade ruumide kasutuselevõtt on Tõnupärdi hinnangul iseenesest mõistlik, kui need ruumid ikka on vabad. „Ühes lasteaia üritati spordisaali õpperuumideks teha, sest nii oleks saanud kohe odavalt kohti juurde. Siis aga oleks vähenenud sportimisvõimalused, millega vanemad nõus ei olnud,” tõi ta näite.

Vastaku Tallinn

Haridus- ja teadusministeerium ei soovinud hinnata, kui reaalne on Tallinna plaan rajada mõne aastaga üle 4000 lasteaia kohta. „Mõistele prognoosidele Tallinna

programm tugineb, sellele on kõige õigem vastama Tallinna linn,” sõnas ministeeriumi avalike suhete osakonna konsultant Asso Ladva.

Riigi võimalused kohalike omavalitsusi lasteaedade rajamisel toetada on piiratud. „Küll planeerib riik käivitada lasteaedade ja lastehoiu teenust arendavaid projekte Euroopa Liidu tõukefondide abiga alates järgmisest aastast, mil algab järgmine Euroopa Liidu toetusperiood,” sõnas Ladva.

Tallinna haridusamet ega ka abilinnapea Mihhail Kõlvart ei jõudnud eile Eesti Päevalehe küsimustele vastata. ●

Swedbank taandub idaturult

Swedbanki püüd laieneda Venemaa ja Ukraina turgudele lõppes täieliku taandamisega. Kui veel kaks aasta tagasi andis pank teada, et väljub Venemaa ja Ukraina jaepangandusest ning keskendub äriklientidele, siis eile sai teatavaks Swedbanki otsus lõpetada nimetatud turgudel tegevus. „Swedbanki strateegia on keskenduda äritegevuses Rootsile ning Baltikumile,” teatas Swedbanki tegevjuht ja president Michael Wolf.

Swedbank müüb Ukraina tütarettevõtte Delta pangaga suuromanikule Mõkola Laguninile. Ukrainasse jääb veel Swedbanki tütarettevõtte Ektorneti portfelli kuuluv kinnisvara. Ka Venemaal tõmbab Swedbank tegevust kokku. Panga netolaenuportfell Venemaal on umbes 2,6 miljardit Rootsi krooni ning väheneb amortisatsiooni kaudu. Maha müüakse ka Swedbankile Venemaal kuuluv kinnisvara, mille väärtus on 150 miljonit Rootsi krooni. ● **EPL**

425 249

inimest elas rahvastikuregistri andmeil Tallinnas 1. aprilli hommikuse seisuga. Märtsis kasvas pealinna ametlik elanikkond 804 inimese võrra.

Aasta algusest on pealinna ametlik elanikkond kasvanud 5419 inimese võrra. Veebruaris kasvas pealinna elanike arv 1396 inimese ning jaanuarikuus 3219 inimese võrra.

425 000 piiri ületas Tallinna elanike arv 21. märtsil.

Kogu möödunud aasta jooksul kasvas ametlik tallinlaste arv kokku 3686 inimese võrra, seega selle aasta esimese kolme kuuga kasvas tallinlaste arv rohkem kui kogu eelmise aastaga. ● **EPL**

Homses Eesti Päevalehes **Holger Roonemaa** eksklusiivintervjuu:

Vietnami põgenike hullumeelne teekond Eestisse

Parema elu hind: tuhandete dollarite eest laenu, kaks ja pool ööpäeva talvises metsas toidu ja joogita ning kinnipidamine vangis, mis pole vangla.

Osta leht homme kioskist või loe digilehest ajaleht.epi.ee.

OÜ Pärnu Haldusteenused töödejuhataja Rein Männik kahetseb õnnetut koristustööd Martensi platsil, kui tuhanded põlevad küünlad autokasti tõsteti.

Fotod: Tiit Blaas, Ago Tammik

Pärnu küünalde kokkulükkaja: mõtlesime liialt palju tuleohutusele

Rein Männik palub siiralt vabandust ja nendib, et koristajad kartsid küünlaid valveta põlema jätta.

Rein Sikk
rein.sikk@epL.ee

„Me pole mingid südamedud barbarid, kuigi nii kiputakse täna arvama,” räägib Rein Männik, mees, kes korraldas nädala eest Pärnus küüditamispäeva mälestusküünalde koristamise. Ta pole seni ühtegi intervjuud andnud, kuid soostub siiski Eesti Päevalehega suhtlema, sest hingel on paljutki, mis vajaks avalikult välja ütlemist.

„Ma vabandan siiralt ja südamest kõigi nende inimeste ees, keda meie tegevus hingede põhjani riivas. Vabandan ka meie linnapea ees, kes on teenimatult kriitika alla sattunud,” ütleb Männik ühes Pärnu kesklinna kohvikus, kus kokku saame. Ta jutt on otsekohene ja siiras. Nagu ka vabandussõnad, mida ta on viimase nädala jooksul teistest sõnadest rohkem lausunud.

Männik on ametilt osaühingu Pärnu Haldusteenused välikomandör ja tehnik haldur, sisuliselt seega töödejuhataja.

„Kokku oli meid Martensi väljakul 5000 küünalt koristamas kuus inimest. Mõned meist on ka küüditamise tõttu kannatanud. Seepärast olid nad vabatahtlikult abiks ka ürituse alguses, küünalde süütamisel, kuigi selleks neil mingit kohustust polnud,” meenutab töödejuhataja mälestusõhtu algust.

Raske ühekaupa korjata

Tema sõnul oli haldusteenistujate suurim viga see, et esimest korda sellist mastaapset tööd kavandades mõeldi liialt palju platsi puhastamise tehnilisele küljele, kiirusele ja tuleohutusele. Unustades aga ühtlasi koristamise võimaliku emotsionaalse mõju.

Kui korraga põleb 5000 küünalt, on suhteliselt raske, et mitte öelda võimatu neid ükshaaval maast üles võtta ja ära puhuda. Platsil olevad 5000 küünalt olid kalmistuküünalde väiksemad variandid, mille põlemise aeg on umbes neli tundi. Männiku jutust selgub, et osa küünlaid hakkaski kustuma.

Kuna Port Arturi kaubanduskeskuste vahel asuva platsi veerel on ka bensiinijaam, ei olnud võimalik põlevaid küünlaid ka valveta jätta ja nende lõpuni põlemist oodata. Para-

Kahe aasta eest kutsus rahvas põlema jäetud tõrvikute pärast tuletõrje.

Kroonika

●● 25. märtsil kell 18–21 mälestati Pärnus kesklinnas Martensi platsil 1949. aastal Eestist Siberisse küüditatud inimesi. Süüdati 5000 küünalt. Ürituse korraldas kohalik IRL-i piirkond.

●● Juba hilisõhtul hakkasid sotsiaalmeedias levima fotod küünalde kokkulükkamisest.

●● Järgmisel päeval kirjutab president Toomas Hendrik Ilves Facebookis: „Mul on häbi ja piinlik, et märtsiküüditamise aastapäeva südamlük mälestusüritus Pärnus lõpetati sellisel äärmiselt ebameeldival viisil.”

●● Toimunu pärast palusid avalikkuse ees vabandust nii Pärnu linnavalitsus kui ka IRL-i Pärnu osakond.

●● 28. märtsil astus ametist tagasi OÜ Pärnu Haldusteenused juhataja Raul Sarandi.

ku polnud ürituse korraldajad IRL-ist ise mingit valvet korraldanud. Kogu vastutus väljaku seisukorra eest jäi seega haldusfirma õlule.

Küünalde kustutamise vajadusele, mitte aga valveta põlema jätmisele viis üks kahe aasta tagune töö. Siis tähistati OÜ Pärnu Haldusteenused initsiatiivil Alevi kalmistul hingepäeva. Ettevõtmist ilmesid põlevad tõrvikud. Neid ei kustutatud, vaid need jäeti põlema. Siis kutsusid valvsad linnakodanikud välja tuletõrje ja üllitasid põlevaist mälestustõrvikuist kohalikus lehes foto, meenutab Männik.

Vastamata telefonikõned

Kui haldusteenistujad küüditamise mälestuspäeval kella üheksaks, IRL-i tellitud koristamise ajaks oma tehnikaga Martensi platsile jõudsid, tabas neid mõningane kõhk. Nimelt liikunud platsi veerel tõenäoliselt just küünalde koristamise algust ootav Pärnu Postimehe fotokorrespondent. Männiku mitu katset oma ülemusele helistada ei andnud tulemust. Nii jäigi küsimata küsimus: äkki tuleks koristamine edasi lükata. Töö algas.

Laadur lükkas küünlad kokku ja tõstis need autokas-

ti lumekihile, et need seal kustuksid. Küünalde vahele pandi veel lund, et tuleohutus oleks tagatud.

Samal ajal käis Männik ise mööda platsi ringi ja korjas kokku need küünlad, mille Pärnu inimesed ise olid IRL-i ostetuile lisaks toonud. Üldjuhul olid need suuremad kui teised. Männik asetas need küünlad eraldi keset platsi ja jättis sinna põlema. Ta talitas niimoodi just selleks, et mitte riivata nende inimeste tundeid, kes olid ise küünlad toonud. „Ma ei teagi, kas peaksin sellest rääkima, aga nii see just oli,” lisab ta, osutades Martensi platsil paigale, kuhu ta oli küünlad asetanud.

Männik on isamaaline

mees, lööb kaasa kaitseliidus. Selline prohmakas, nagu nädala eest juhtus, oli tema elus esmakordne.

Praeguseks on juhtunu eest vastutust võttes ametist lahkunud Männiku ülemus, OÜ Pärnu Haldusteenused juhataja Raul Sarandi.

„Ma ei oska enam midagi teha, olen süüd tunnistanud, olen korduvalt andeks palunud, nüüd jääb mul vaid selle patuga edasi elada ning andestust loota,” tunnistab Männik Martensi platsil külmas kevadtuules. „Meid, eestlasi on nii vähe, et võiksime lõpmatu näpuganäitamise asemel teineteisele andestada,” on tema lõppsõna näotule juhutamile. ●

Pärnu Martensi väljak

Pärnu kesklinnas kahe kaubakeskuse, Port Arturi ja Pärnu Keskuse vahel asuv väljak sai Friedrich Fromhold Martensi nime 2012. aastal.

Pärnus sündinud Martens (1845–1909) oli Eesti päritolu Vene keisririigi õigusteadlane, diplomaat, vahekohtunik ja ajaloolane, kes andis suure panuse

tänapäevasesse rahvusvahelise õigusse, eelkõige Haagi konventsiooni koostamisse.

Martens nimetati 1901. aastal Pärnu linna aukodanikuks. Ta on ilmselt rahvusvaheliselt tuntum Pärnus sündinud inimene.

Tema elust räägib Jaan Krossi romaan „Professor Martensi ärasõit”, mis ilmus 1984. aastal.

Kes osalevad?

Arutelupäeval osaleb umbes 500 vähemalt 18-aastast Eesti elanikku, kes on leitud põhimõttel, et nad moodustaksid läbilõike ühiskonnast.

Osalejad maakonniti

Rahvas asub arutama

Laupäeval, 6. aprillil peetakse Tallinna lauluväljakul Rahvakogu arutelupäeva.

Kuidas toimub?

Osalejad jaotatakse juhusliku paigutuse järgi kaheksa- või kümneliikmelisteks laudkondadeks. Igas lauas on ka ettevalmistunud arutelujuht – enamik neist on Eesti väitlusseltsi liikmed, aga ka näiteks „Tee-me ära!” mõttetalgute juhid,

õpetajad, ajakirjanikud. Osalejad saavad arutatavate küsimuste kohta taustinfot: milline on olukord praegu ning kokkuvõtte eksperthinnangutest, millised võiksid olla muutuste tõenäolised tagajärjed. Iga küsimuse puhul on osalejatele antud neli vastusevarianti –

kas „pooldan – ei poolda” või siis võimalus valida variantidest eelistatuim.

Iga arutelubloki järel valib iga osaleja enda eelistatuima variandi. Lõpuks annab iga osaleja puldi abil teada, millist bloki teemat peab ta kõige olulisemaks. ●

Arutelupäeva maksumus on umbes 65 000 eurot.

Võrdluseks: riigikogu tööjõu- ja majanduskulud on 2013. aasta riigieelarves **16 383 960** eurot ning arvestades, et riigikogul on aastas 120 täiskogu istungipäeva, on riigikogu ühe „arutelupäeva” maksumus **136 533** eurot.

Arutelupäeval juuakse...

2000 tassi kohvi ja teed,
280 liitrit vett ja
140 liitrit mahla,
süüakse
35 kg küpsiseid
430 kg muud toitu (võileivad, pirukad, salat, puuviljad).

Päeva korraldab...

125 vabatahtlikku:
55 lauajuhti,
50 kohapealset korraldusabilist (garderoob, registreerimine, parkimine, tõlkimine jms),
30 eksperti.

PÄEVAKAVA

Uksed avatakse kell 10, arutelupäev algab kell 11.

●● Toimuvad on võimalik jälgida otseülekandena internetis aadressidel delfi.ee ja err.ee, kell 17.15–18 on otseülekande ka ETV-s.

KELL 11.45

I arutelublokk: rahva osalemine poliitikakujundamises

Arutletavad küsimused:
●● Rahvaalgatuse seadustamine
●● Rahvahääletuste korra lihtsustamine
●● Rahvakogu jätkamine ühiloomeplatvormina
●● Petitsiooniõigus
●● Info kättesaadavus ja osalemisvõimalused igapäevases poliitikakujundamises

KELL 12.40

I bloki aruteluteemade eelistuste selgitamine

KELL 13

II arutelublokk: erakondade rahastamine

Küsimused:
●● Riigieelarvelise toetuse sidumine valimistel saadud häälte arvuga
●● Kes võib erakonnale annetada?
●● Karistused ebaseaduslike annetuste tegemise ja vastuvõtmise eest
●● Erakondade rahastamise kontrollorgani volituste suurendamine

KELL 13.50

II bloki eelistuste selgitamine

KELL 14.25

III arutelublokk: ühiskondliku ruumi liigse politiseerimise pidurdamine

Küsimused:
●● Riigikogu liikmete kuulumine riigi osalusega äriühingute nõukogudesse

●● Nõukogu liikme vastutuse ja järelevalve määramine seadusega

●● Avalikud konkursid avaliku võimu töö- ja ametikohtadele

KELL 15.05

III bloki eelistuste selgitamine

KELL 15.25

IV blokk: aus ja elav konkurents parteimaastikul

Küsimused:
●● Erakonna asutamiseks nõutava liikmete arvu vähendamine
●● Poliitilise reklaami mahu piiramine
●● Kautsjoni nõuete vähendamine riigikokku kandideerimisel
●● Valimiskünnise langetamine

KELL 16.15

IV bloki eelistuste selgitamine

KELL 16.30

V arutelublokk: valimised

Küsimused:
●● Kompensatsioonimandaaide jaotamine kandidaadile antud häältest lähtudes
●● Üksikkandidaadi valituks osutumise tingimuste soodustamine
●● Valituks osutumise korral esinduskogusse tööle asumise kohustus
●● Presidendi otsevalimine

KELL 17.20

V bloki eelistuste selgitamine. Kokkuvõtted päevast

9. aprillil esitab president Toomas Hendrik Ilves Rahvakogu kokkuvõtte riigikogule.

ERIMUDELITE HINNAVÕIT KUNI 8630 €

APRILL ON NALJAKUU!

CITROËNI ERIMUDELITEL ON APRILLIS PÄRIS NALJAKAD HINNAD :)

www.citroen.ee

121 €

Liisingu kuumakse

VTi 72 hj City
CITROËN C-ELYSEE

Hind 11 490 €
Soodushind: **10 490 €**
+500 € väärtuses lisavarustust **TASUTA!**

139 €

Liisingu kuumakse

Hdi 75 hj diisel Comfort
CITROËN BERLINGO

Hind 15 670 €
Soodushind: **11 990 €**

147 €

Liisingu kuumakse

VTi 95 hj Style
CITROËN C4

Hind 16 195 €
Soodushind: **12 700 €**

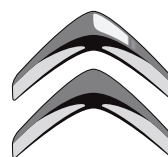

185 €

Liisingu kuumakse

VTi 1,6i 117 hj Style
CITROËN C4 AIRCROSS

Hind 20 870 €
Soodushind: **15 990 €**

CITROËN

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

Pakkumine kehtib kuni 30.04.2013 või seni, kuni jätkub sooduhinnaga autosid. Liisingu kuumaksesse on arvestatud 15% sissemakse, intress 3%, periood 60 kuud. Krediidikulukuse määr on 6,79%. Pildidel olevad autod on erivarustusega. Keskmised kütusekulud (l/100 km) ja CO₂ (g / km) näitajad: CITROËN C-ELYSEE 72hj City 5,3 ja 124; CITROËN BERLINGO 75hj diisel Comfort 5,3 ja 139; CITROËN C4 95hj Style 6,2 ja 140; CITROËN C4 AIRCROSS 1,6i 117hj Style 5,9 ja 135.

Eestis aastast 1992

VEHO

Kogemus väärrib usaldust

VEHO EESTI AS Laagri
Jälgimäe tee 1
tel 617 7966
E-R 8.00–18.00
L 10.00–15.00

VEHO EESTI AS Tallinn
Sõpruse pst 170
tel. 654 6777
E-R 10.00–19.00
L 10.00–15.00

VEHO EESTI AS Tartu
Tähe 110
tel. 731 1431
E-R 8.00–18.00
L, P suletud

RENNEKS KAUBANDUSE OÜ Tallinn
Suur-Sõjamäe 36
tel. 646 5140
E-R 9.00–18.00
L 10.00–14.00

NAMSET AUTO OÜ Kuressaare
Kihelkonna mnt 8a
tel 452 4337
E-R 8.00–18.00
L, P suletud

AGDECK-AUTO AS Jõhvi
Pargi 39
tel. 332 1430
E-R 9.00–18.00
L 10.00–15.00

TOPAUTO RAKVERE OÜ Rakvere
Narva mnt 23d
tel. 327 7563
E-R 9.00–18.00
L 10.00–14.00

SILLER AUTO OÜ Viljandi
Suur-Kaare 69
tel. 444 8866
E-R 8.00–18.00
L 9.00–15.00

REVAL AUTO ESINDUSED OÜ Pärnu
Tallinna mnt 87e
tel 444 7130
E-R 8.00–18.00
L, P suletud

Pärtel Preinvalts:

Harku keskkuses on ülerahvastatuse tõttu pingeid

Väljasaatmiskeskuse juht tunnistab, et asutuses on pingeid, kuid eilses Eesti Päevalehes kirjeldatud inimeste kaebused ei vasta tema sõnul osaliselt tõele. Siiski teatas siseministerium eile, et on pöördunud politsei- ja piirivalveameti poole selgituste saamiseks, et kontrollida meie lehes ilmunud väiteid väljasaatmiskeskuses viibivate inimeste olukorra kohta.

Pärtel Preinvaltsi sõnul on kogu Harku väljasaatmiskeskuse tegevus, sealhulgas läbiotsimiste korraldamine, eeskirjadega kooskõlas.

Foto: Rauno Volmar

Pagulane Eestis

Intervjuu

Holger Roonemaa
uudistejuht

Eilne Eesti Päevaleht kirjutas, kuidas 39 Harku väljasaatmiskeskuses (VSK) oma saatust ootavat välismaalast kirjutas õiguskantslerile ja Punasele Ristile ühisavalduse ning nimetas Harku tingimusi otsekui elavaks põrguks. Keskuse juhataja Pärtel Preinvalts selgitab, et üks pingete allikas on see, et keskkuses pole kunagi varem korraga nii palju inimesi elanud.

●●**Kirjale on alla kirjutanud 39 väljasaadetavat. Kas olete midagi nii massilist varem siin kohanud?**

Ei. Meil ei ole kunagi ka nii palju inimesi väljasaatmiskeskuses olnud. Mis puudutab ühisavaldustele reageerimist, siis nende avalduste sisu ja seotus alla kirjutanud inimestega on minu kogemusele toetudes küsitav. Julgen väita, et nendest inimestest suur osa ei räägi seda keelt, milles avaldus on kirjutatud. Saan aru, et see avaldus on vist inglise keeles kirjutatud?

●●**On tõesti.**

Kui ma nüüd väga hästi mõtlen, siis ma ei leia kohe kuidagi 39 inglise keelt rääkivat inimest siit majast kokku. See on ka teistes kinnipidamisasutustes hästi tavaline, et kirjutatakse ühisavaldusi ja võetakse mingite vahenditega kõigilt allkiri. Ma ei ütle, et neid mõjutata-

se, aga ütlen, et see mõjutamine on võimalik, mistõttu nende adekvaatsust on väga raske uskuda.

Avaldusest. Mulle teadaolevate andmete põhjal saab kinnitada, et isikute toitlustamine toimub sotsiaalministri kehtestatud normide kohaselt ja toitlustaja on kinnitanud menüü mitmekesisemaks muutmise valmidust, on planeeritud lisataksfonide paigaldamine. Osaliselt ei vasta kaebus ka tõele, mis puudutab meditsiiniteenuse kättesaadavust, joogiveele juurdepääsu probleeme ja läbiotsimisel seaduse rikkumist.

●●**Miks teie asutuses viibivad inimesed ikkagi nii rahulolematud on?**

Rahulolematus on loogiline, kui inimeselt võetakse vabadus. Ma arvan, et see on inimlik.

●●**Mis siin keskkuses siis 19. veebruari õhtul kell 22.30 juhtus? Avalduses öeldakse, et politsei eriüksus tormas sisse, kinnipeetavad käsutati nägupidi maha, selgitusi ei antud, kui nad ruumidesse tagasi pääsesid, olid asjad segi löödud, osalt inimestelt ravimid ära võetud.**

Ei juhtunud midagi sellist, mis

nud. Läbiotsimine korraldati koos politseiametnikest julgestusega, kuna suuremahulise läbiotsimise korral ei suuda VSK ametnikud oma jõududega ametnike turvalisust tagada ning samal ajal teha efektiivselt läbiotsimist. Kellegi suhtes jõudu ei kasutatud.

Seaduse järgi tehakse väljasaatmiskeskuses läbiotsimisi keelatud esemete avastamiseks nende olemasolu kahtluse korral. Kümme aastat seda tegevust on näidanud, et iga kord on midagi ka leitud ja nii ka sellel veebruarikuu õhtul.

●●**Mida leiti?**

Leiti improviseeritud torke-riistu ja muid keelatud esemeid. Väljasaadetaval on lubatud omada mitte kergesti riknevaid toiduaineid. Kui need on mingil põhjusel riknenud, tuleb need hävitada. Väljasaadetaval ei ole lubatud hoida enda juures ravimeid. Praktika näitab, et inimesed koguvad endale ravimeid, mille suures koguses tarbimine võib neile tekitada joobe või on probleem selles, et nad võivad seda joo- vet tekitada kellelegi teisele.

●●**Üks inimene viitab konkreetselt vererõhuravimitele. Teine ütleb, mis veelgi hullem, et teda peksid 10–12 inimest. Tal olid ribid valusad, tal oli valuvaigisteid vaja, aga need võeti ära. Mis toimub?**

Ma ütlen veel kord, et kui asjadel on kriminaalse teo tunnused, siis ühtepidi on need avaldused edastatud ja siis peavad asjaomased instantsid tegelema olukorra kontrollimisega. Inimestega on peale kõiki int-

sidente vesteldud ning kui selgub, et kirjeldatud sündmustel on kriminaalse teo tunnused, siis PPA struktuuriüksused tegelevad sellega.

●●**Kui tavapärasel sellised vahejuhtumid teil on?**

Mina väidan, et jõuluvana käib ka tavapäraselt. On seda üks kord, kaks korda või seitse korda aastas, seda mustrit on väga raske tuua. Väljasaatmiskeskus on olnud avatud 2003. märtsist, nende aegade jooksul on kogu segment ja päritoluriigid kõvasti muutunud. 2003. aastal, kui ukseid lahti tegime, siis olid peamiseks klientuuriks

inimesed endistest Nõukogude Liidu vabariikidest. Siis tuli moslemite periood, vahepeal grusiinide ja moldovlaste periood, ju siis nüüd on vietnamlaste periood.

●●**Kui palju inimesi sees on?**

Hetkeseisuga on VSK-s 50 inimest.

●●**Ja kui palju on teil ruumi?**

80 inimesele.

●●**Enne viitasite, et väljasaadetavatest oleks peaaegu nagu uputus.**

Varem oli lubatud inimeste arv 60, aga veebruaris tõstis PPA selle 80 peale. Ruumide suurus ning vajaliku mööbli ole-

masolu võimaldabki majutada kuni 80 väljasaadetavat. Ka sellise isikute hulga korral vastab ruumide suurus rahvusvahelisele kinnitatud normidele.

●●**Millised tingimused? Kui palju on näiteks ühes ruumis voodeid?**

Kaks nari on ühes ruumis. Neli inimest.

●●**Kas näete probleemi, et siin on inimestel ebainimlikult vähe ruumi? Kas teile endale tundub, et pingeid on siin viimasel ajal rohkem?**

Jah, on. Mida rohkem on inimesi ühes kohas kinni, seda rohkem on pingeid. Enne

Pretsedent: varem pole ajakirjanikke Harku keskkusesse lubatud

Kui veebruari alguses tuli teade, et kinni on peetud üle 20 ebaseaduslikult piiri ületanud vietnamlase, esitas Eesti Päevaleht politsei- ja piirivalveametisse (PPA) soovi kinnipeetuid intervjuerida. Politsei lükkas meie soovi juriidilistele nüanssidele viidates tagasi ja teatas, et nende inimestega kohtumiseks on vaja kirjutada ametlik taotlus, märkida ära isikute nimed, kellega kohtuda soovitakse, ja esitada põhjendused.

Eesti Päevalehel õnnestus kohtu abiga saada vietnamlaste (väidetavad) nimed ja me esitasime uue ametliku taotluse. Pärast päevi kestnud läbirääkimisi jõud-

Appihüüe Harku väljasaatmiskeskusest: oleme kui elavas põrgus

Keskuses elavad inimesed ähvardasid nälgistreiliga ja väidavad, et politsei kohtleb neid just kui pantvangi. Asutuse juhi sõnul on rahulolematust loogiline ja keskuse elanike hulga suurenemine on pinget viimasel ajal suurendanud. Tallinna halduskohtu esimese hoiatuse järgi jaanuaris: väljasaatmiskeskuses tuleb sealtse tingimuste kohta tähtsust palju kaebusi.

sime kokkuleppele, et intervjuud toimuvad, ja need said veebruari viimasteks päevadeks kokku lepitud. Me ei tea, kas põhjuseks oli vahepeal keskkuses tekkinud mäss või midagi muud, igatahes mõni päev enne kohtumisi tühistas PPA intervjuud, viidates sellele, et kohtumine ei täidaks vietnamlaste huvisid, vaid ainult ajakirjaniku huvi. Nimelt näeb seadus ette väga kitsad raamid, mille alusel keskkusesse kokkusaamistele pääseb.

Meil ei jäänud üle muud, kui kirjutada kõigile 19 vietnamlasele kiri, tõlkida vietnami keelde ja paluda neil soovi korral ajakirjanikuga kohtumiseks keskuse juhile ise taotlus esitada. Mõni päev hiljem oli Pärtel Preinvaltsi laual 19 vietnamlase taotlus pluss pakistanslane Younesi soov ajakirjanikuga kohtuda. Intervjuud vietnamlastega saab lugeda homsest Eesti Päevalehest.

Rahulolematus on loogiline, kui inimeselt on võetud vabadus. See on inimlik.

seda, kui vietnamlaste ränne siia algas, oli maksimumarv 34 inimest korraga ja see periood kestis võib-olla nädal aega. Nüüd on juba praktiliselt üle kvartali üle 45 inimese. Siin ei ole midagi varjata – kui inimesi on palju koos ja neilt on võetud vabadus, nad ei saa liikuda vabaduses, siis tekivad probleemid.

Oleks vaja uut suurt keskust. Teine lahendus oleks kasutada järelevalvemeetmeid ja lasta inimesed vabasse. Aga üldjuhul ei tea me sellistest riikidest pärit inimestest midagi nende kriminaalse tausta kohta, karistatuse, haridustaseme ega siia tuleku motiivide kohta.

●● Just hiljutisele konfliktide tekkimisele on tähelepanu juhtinud ka Tallinna halduskohtu esimees, kes saatis pöördumise õiguskantslerile. Olete seda kirja näinud?

(Vaatab kohtu saadetud kirja). Jaa, see on mulle tuttav kiri. See läks PPA-le ja õiguskantslerile.

●● Kas PPA reageeris sellele?

Mina ise reageerisin sellele loomulikult, jah. Igasugune „loomadena kohtlemine” ja „pantvangidena kohtlemine” on emotsionaalne jutt. Ega seal fakte ei ole. Kui räägime 14-aastasele inimesele rusikaga näkku löömisest, siis see on fakt, millele peab reageerima.

●● Just.

Sellele sai ka reageeritud. Mina ise võtsin ühendust vietnami keele tõlgiga. Kõikide nendega me vestlesime ja asjaolud said välja selgitatud, viidi läbi ka distsiplinaarmenetlus ning selle käigus ei tuvastatud rikkumist.

●● Kas oli siis selline juhtum?

Juhtum oli. Asjaolud on seni ebaselged, kuna vietnamlased ise ei soovinud sel teemal sõna võtta, neil endal ei olnud pretensioone. Selle konflikti sisu on, ma ei ütleks, et hämar, aga teadmata. Küll aga on teada, kes selles osales nii vietnamlaste kui ka teiste poolt.

●● Aga teie saite sellest juhtumist teada kohtu kaudu?

Jah.

●● Milline järelevalve siin kohapeal siis on, et kui keegi lä-

liselt täiesti kinnine režiimne asutus. Režiimne tähendab, et tal on olemas oma päevakava, mida kõik väljasaatmiskeskuses viibivad inimesed järgivad.

Need inimesed ei kannata siin karistust, küll aga on neilt võetud vabadus. Selles mõttes ongi paradoksaalne seisund, et põhiõiguste riivamine või vabaduse võtmine on küsimus, mille proportsionaalsuse üle võiks vaielda. Oleme Eestis järginud üsna konservatiivset migratsioonipoliitikat, kus leiame, et illegaalselt riigi piiri ületanud inimestel on vaja hoida silm peal. Riik peaks olema nii võimas, et ta ise otsustab, kes tema territooriumil viibib.

●● Kas teie arvates on õigustatud, et kui siit viiakse inimesi näiteks haiglasse, siis käeraudades ja justkui vangina?

Mu käest küsiti seda just hiljuti sellesama kirja valguses. Minu isiklikust seisukohast vastatuna ja arvestades, et käeraudade paigaldamine ei toimu eraviisilises keskkonnas, vaid tööülesannete täitmisel, siis on see tööülesannete täitmine ja punkt kaks, kui inimene peaks põgenema, siis on ju tööülesanne täidetud vigaselt.

●● On põgenetud?

Jah, põgenemisi on olnud. Õnneks mitte palju.

●● Millal oli viimane?

Viimase aasta jooksul on toimunud üks õnnestunud põgenemine VSK-sse paigutatud isiku meditsiinasutuses protseduuridel viibimisel ning üks katse samuti meditsiinasutusse konvoeerimise ajal. ●

ÜKS KÜSIMUS

●● Rahvusraamatukogu digiarhiividest saab vabalt lugeda enne Teist maailmasõda Eestis ilmunud ajalehti, samuti on digitaalsel kujul ja tasuta saadaval suur osa viimase kahekümne aasta jooksul ilmunud lehti – miks ei ole aga saadaval ühtegi nõukogude perioodil ilmunud ajalehte?

Krista Kiisa

Eesti rahvusraamatukogu digiteerimise peaspetsialist

Peamine põhjus on autoriõiguste küsimus. Nõukogude ajal ilmunud ajalehed ei ole vanemad kui 70 aastat, ent just nii kaua on väljaanded kaitstud autoriõigusega. Teisisõnu ei tohi me neid varem kättesaadavaks teha. Seepärast saab praegu lugeda just ennesõjaaegseid lehti.

Mõistagi võiksime need kättesaadavaks teha autorite ja väljaannetega kokkuleppele jõudes, nagu praegu on tehtud uute ajalehtede puhul, aga seni pole meil selleks lihtsalt aega ja ressursi jätkunud, mistõttu pole me ka läbirääkimisi alustanud. Uued lehed ilmuvad digiarhiivi automaatselt, ent nõukogude aegseid lehti tuleb eraldi arhiveerima hakata. Et praegu on aga veel märkimisväärne hulk eestiaegseid lehti digiteerimata, peavad nõukogude lehed oma aega ootama. **Riin Aljas**

Täna Delfis:
Mida avalikustab
politsei Tamsalu
mõrvajuhtumi
kohta?

Pirita TOP-i arendaja: las kohus annab pealegi plaanidele hinnangu

Pikki aastaid vaidluse all olnud Pirita TOP-i ümbruse arendamine venib veelgi, sest Pirita seltsid kavatsevad läinud neljapäeval Tallinna linnavolikogus vastu võetud detailplaneeringu kohtusse anda.

Pirita TOP-i nõukogu esimees Aivar Tuulberg rääkis, et vaidlusaluse maa-ala hoonestamiseks kuulutatakse välja arhitektuurikonkurss, mille tingimused tulenevad 2009. aastal kinnitatud Pirita linnaosa üldplaneeringust.

„Meie käitume 2009. aastal vastu võetud üldplaneeringu järgi,” ütles Tuulberg. „See, mis sinna tekib, selgub alles arhitektuurikonkursil.” Millal arhitektuurikonkurss välja kuulutatakse, ei osa-

nud Tuulberg öelda, sest ees ootab ilmselt veel kohtuskäik. Tuulberg ei pidanud kohtuvaidlust halvaks lahenduseks. „Siin pole midagi imekspandavat ja ega see ei ole paha, siis saavad need pooltühjad süüdistused ka kohtuliku hinnangu,” sõnas Tuulberg.

Aivar Tuulbergi sõnul ei ole emotsioonidel mingit reaalset alust ja ei saa rääkida olematu merevaate sulgemisest. „Vastupidi, sinna tekib merevaade, kui ehitatakse promenaad,” ütles ta. „Tervikuna pole Pirita ja Tallinna elanikele mingit draamat. Täna on seal asfaltplatsid ja kummiremonditöökoda ja ei eksisteeri mingit roheala. Kogu see draama on linnaelanike suhtes sügavalt eksitav.” **● Epp-Mare Kukemelk**

Tsahkna lubab, et roolis mobiili enam ei kasuta

20. märtsil jäi mitu riigikogu liiget kaamera ette autoroolis mobiiltelefoniga rääkides või seda muidu näppides. Eesti Päevaleht kirjutas neist 26. märtsil, ent artiklist jäi välja samuti pildile jäänud IRL-i liige Margus Tsahkna.

Tsahkna tunnistas, et pildil oli tõesti tema. „Vanad harjumused on rasked kaduma, aga

peavad kaduma,” nentis ta. Kaks aastat tagasi jäi Tsahkna vahele jääknähtudega roolis olles, peale selle eiras ta sissesõitu keelavat liiklusmärki ning tema autol oli läbimata ülevaatus.

2011. aastal sattus Tsahkna autos mobiiltelefoniga rääkides fotograafi vaatevälja. **● Vahur Koorits**

CIRQUE DU SOLEIL

Maailma kuulsaima tsirkusetrupi menukaim etendus kogu perele

ALEGRIA

Saku Suurhallis

3.-7.APRILLIL

ESIETENDUS HOMME

Pileteid müüb vaid Ticketpro

www.fbi.ee / www.cirquedusoleil.com

AMETLIKUD SPONSORID: INFINITI, xerox

MEEDIAPARTNERID: 2, 7, STAR, SKY FANTASY, DELFI, SOIGIS HINDO

KORRALDAB: B16

Photo: Al Sab, Ceylan, Dominique Lemaux. © 2001 Cirque du Soleil. Alegria and Cirque du Soleil are trademarks owned by Cirque du Soleil and used under license.

Lasnamäe Linnaosa Valitsus

TEATAB

Tallinna Linnavolikogu 17. juuni 2010 määruse nr 33 „Reklaami või teabe eksponeerimiseks ehitise pinna kasutusse andmise kord“ § 4 lõige 1, § 8 lõigete 1, 3, 5, § 19 lõige 8, § 20 alusel, lähtudes Tallinna Linnavalitsuse 29. septembri 2010 korraldusest nr 1463-k „Reklaami või teabe eksponeerimiseks Tallinna linnale kuuluva ehitise pinna otsustuskorras kasutusse andmise tasu miinimummäärade (alghindade) kehtestamine“ ja kooskõlas Lasnamäe Linnaosa Valitsuse põhimääruse § 8 lg 1 antakse kasutusse otsustuskorras ehitise pind aadressil: haljasala Laagna tee lõik T7 nõlval Lasnamäe Centrumi ees Reklaamtreiler OÜ-le (reg kood 10807005) välireklaamkandja paigaldamiseks välireklaamikampaania läbiviimise eesmärgil. Pinna üüritasu suurus on 15 eurot kogu lepingu perioodi eest. Lepingu kehtivus 01.04.2013-07.04.2013. Alus: Lasnamäe linnaosa vanema 28.03.2013 korraldus nr 1-15/66.

Tallinna Keskkonnaamet

TEATAB

Kristiine linnaosa üldplaneeringu eskiislahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande valmimisest.

Üldplaneeringu koostamise eesmärgiks on Kristiine linnaosa pikaajaliste arengusuundade määramine ja territooriumi funktsionaalse maakasutuse planeerimine koos uute elamu- ja bürooalade võimalike asukohtade määramisega ehitustevuse suunamiseks ja koordineerimiseks. Kristiine linnaosa üldplaneeringu eskiislahenduse ja KSH aruandega saab tutvuda ajavahemikul **2.-23. aprill 2013** Tallinna linna kodulehel <http://www.tallinn.ee/est/Kristiine-uldplaneeringu-ksh>, Tallinna Linnavalitsuse infosaalis (Vabaduse väljak 7) ning Kristiine Linnaosa Valitsuses (Tulika tn 33b). Ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi KSH aruande kohta saab esitada kirjalikult Tallinna Keskkonnaameti aadressil Harju tn 13, 10130 Tallinn või e-posti aadressil keskkonnaamet@tallinnlv.ee kuni **23. aprillini 2013**. KSH aruannet ja üldplaneeringu eskiislahendust tutvustav avalik arutelu toimub **23. aprillil 2013 kell 16** Kristiine Linnaosa Valitsuses (Tulika tn 33b). Kristiine linnaosa üldplaneering algatati Tallinna Linnavolikogu 9. märtsi 2006 otsusega nr 71 ning lähteülesanne kinnitati Tallinna Linnavalitsuse 15. novembri 2006 korraldusega nr 2284–k. Üldplaneeringu koostamise korraldaja ja koostaja on Tallinna Linnaplaneerimise Amet (Vabaduse väljak 7, 15198 Tallinn; kontaktisik Tiina Nigul, tel 6404314, e-post Tiina.Nigul@tallinnlv.ee). Üldplaneeringu kehtestab Tallinna Linnavolikogu (aadress Vana-Viru 12, 15080 Tallinn). Kristiine linnaosa üldplaneeringu KSH algatati Tallinna Linnavalitsuse 25. juuni 2007 korraldusega nr 1272-k. Üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise korraldaja on Tallinna Keskkonnaamet (kontaktisik Ülle Luiks, tel 6404767, e-post Ylle.Luiks@tallinnlv.ee), kes korraldab keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi ja aruande avalikud väljapanekud ja arutelud ning esitab programmi ja aruande heakskiitmiseks Keskkonnaametile. Üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt riigipiiriülest mõju.

Tallinna Linnaplaneerimise Amet

TEATAB

**Teade detailplaneeringutest Tallinnas:
Tallinna Linnavalitsus otsustas 27. märtsi 2013 istungil:**

- 1. korraldusega nr 393 –k:**
algatada Kristiine linnaosas 0,19 ha suurusel maa alal Kotka tn 3a kinnistu detailplaneeringu koostamine. Detailplaneeringu eesmärk on Kotka tn 3a kinnistule ehitusõiguse määramine kuni 2-korruselise ärihoone (kauplus) ehitamiseks. Lisaks antakse planeeringus heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõtteline lahendus.
- 1.1 Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Tallinna Linnaplaneerimise Amet (aadress Vabaduse väljak 7, 15198 Tallinn), koostaja on K-Projekt Aktsiaselts (aadress Ahtri tn 6a, 10151 Tallinn) ja detailplaneeringu kehtestab Tallinna Linnavalitsus (aadress Vabaduse väljak 7, 15198 Tallinn).
- 1.2 Mitte algatada Kotka tn 3a kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilist hindamist.** Keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhinnangu põhjal ei ole detailplaneeringu koostamisel keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine vajalik järgmistel põhjustel:
- 1.2.1 detailplaneeringuga ei kavandata eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevust, sh näiteks tootmist, elamurajooni rajamist ega muud olulise keskkonnamõjuga ehitustevõist, millega kaasneks keskkonnaseisundi või looduslike alade kahjustumist, sh vee, pinnase, õhu saastatust, olulist jäätmetekke või mürataseme suurenemist;
- 1.2.2 lähtudes planeeringuala ja selle lähikümbruse keskkonnatingimustest ja maakasutusest, ei põhjusta olemasoleva parkimisplatsi asemele 2-korruselise kaubandushoone rajamine ning sihtotstarbeline kasutamine antud asukohas olulist keskkonnamõju. Tegevusega kaasnevad võimalikud mõjud on ehitusaegsed, nende ulatus piirneb peamiselt planeeringualaga ning avariilukordade esinemise tõenäosus on väike, kui detailplaneeringu elluviimisel arvestatakse detailplaneeringu ja ehitusprojektide tingimusi ning õigusaktide nõudeid;
- 1.2.3 planeeringuga kavandatav tegevus ei põhjusta looduskeskkonna vastupanuvõime ega loodusvarade taastumisvõime ületamist, sest planeeringualal ja piirkonnas on juba kujunenud inimtegevuse poolt oluliselt mõjutatud hoonestatud linna-keskkond ning planeeringu elluviimisega ei kaasne olulist mõju looduskeskkonnale;
- 1.2.4 Kristiine linnaosas Kotka tänava ja raudtee vahelisel korterelamute alal asuval planeeringualal ei paikne kaitsavaid loodusobjekte, Natura 2000 võrgustiku alasid ega teisi maastikuliselt ja ökoloogiliselt väärtuslikke või tundlikke alasid, mida planeeringuga kavandatav tegevus võib mõjutada;
- 1.2.5 detailplaneeringu elluviimisega ei avaldata olulist mõju kõrghaljastusele, kui hoonestusala valitakse väärtuslikust kõrghaljastusest vabale alale ning tagatakse I ja II ning võimalusel III väärtusklassi kõrghaljastuse säilimine. Samuti tuleb planeeringualale rajada kõrg- ja madalhaljastust, sh Kotka tänava äärde tänavahaljastust, ning planeerida kinnistul haljastuse osakaal vähemalt 20%.
- Haljastuse likvideerimisel kompenseeritakse see asendusistutustega vastavalt Tallinna Linnavolikogu 19. mai 2011 määruse nr 17 „Puu raieks ja hooldusloikuseks loa andmise tingimused ja kord“ tingimustele;
- 1.2.6 detailplaneeringuga kavandatav tegevus ei kahjusta kultuuripärandit, inimese tervist, heaolu ega vara, sest planeeringu elluviimisega ei kaasne olulist õhusaaste ega mürataseme suurenemist. Kuna detailplaneeringu ala paikneb raudtee kaitsevööndis, tuleb planeeringu elluviimisel arvestada raudteelt tuleneva mürahäiringu ja vibratsiooniga ning rakendada meetmeid negatiivsete mõjude leevendamiseks;
- 1.2.7 detailplaneeringu alal ei ole tuvastatud keskkonda saastavaid objekte ega jääkreostust. Kui kaevetööde käigus ilmnevad reostusnähtud, tuleb hinnata reostuse ulatust ning olenevalt reostuse iseloomust ja ohtlikkusest see lokaliseerida või likvideerida;
- 1.2.8 detailplaneeringuga kavandatava tegevusega ei kaasne olulisel määral soojuse, kiirguse ega lõhna teket, valgusreostust tekib valgustusest ja sõidukite tuledest, vibratsiooni võib esineda hoone ehitamisel. Samuti on tavapärasest suuremas koguses jäätmetekke seotud peamiselt ehitustöödega, mille käigus jäätmed käideldakse vastavalt nõuetele;
- 1.2.9 detailplaneering on kooskõlas Tallinna üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbega.
- 1.3 Kristiine Linnaosa Valitsusel korraldada detailplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiislahenduse tutvustamiseks väljapanek ning avalik arutelu.
- 1.4 Detailplaneeringu algatamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise otsusega saab tutvuda Tallinna Keskkonnaametis, Harju tn 13, esmaspäeviti kell 1418 ja neljapäeviti kell 9-12 ning Tallinna õigusaktide registris aadressil <https://oigusaktid.tallinn.ee/>.

- 2. korraldusega nr 394 –k:**
võtta vastu Kesklinnas asuva 0,44 ha suuruse maa-ala kohta koostatud Luite tn 39 ja Luite tn 39a kinnistute detailplaneering. OÜ TARTU ARHITEKTUURIBÜROO töö nr AB 30/07, milles on ette nähtud Luite tn 39 ja Luite tn 39a kinnistute ümberkruntimise teel moodustada kaks elamumaa maakasutuse sihtotstarbega krunti. Ehitusõigus on määratud ühele moodustatavatest kruntidest 3 maapealse korrusega üksikelamu ja 1 korruselise abihoone ehitamiseks ning krundile jääva abihoone ümberehitamiseks. Teisel krundil olev 3 korruseline üksikelamu jääb alles ning juurde võib ehitada kaks 1 korruselist abihoonet. Määratud on mõlema krundi kasutamise tingimused.
- 2.1 Tallinna Linnaplaneerimise Ametil ja Tallinna Kesklinna Valitsusel korraldada detailplaneeringu avalik väljapanek.
- 2.2 Detailplaneering algatati Tallinna Linnavalitsuse 15. oktoobri 2008 korraldusega nr 1704–k „Luite tn 39 ja Luite tn 39a kinnistute detailplaneeringu koostamise algatamine.

Detailplaneeringutega saab tutvuda Tallinna planeeringute registris <http://tpr.tallinn.ee/tpr/>

Foto: Ah Uiva

Grossi Toidukaupade töötaja Hanna Kolin ja Säästusaia, mille nimi on ETK arvates seadusvastane.

Grossi Säästusaia nimi häirib ETK-d

Kaubamärgi omanik ei saa keelata kirjeldavate sõnade kasutamist, väidab patendiamet.

Rein Sikk
rein.sikk@ep.ee

Aastast 1998 ehk juba viisteist aastat Säästusaia tootnud Oleg Gross sai hiljuti teda, et ta rikub seadust. Nii teatas talle Eesti Tarbijateühistute Keskühistut (ETK) esindav patendivolinik Almar Seher. Seitsmeleheküljeline, juriidikast kubisev kiri väitis, et kuna ETK on registreerinud kaubamärgid „Säästukaart“ ja „Säästu“, küll alles aastal 2006, siis on Grossi Toidukaupade toodetud saia Säästusaiaiks nimetamine seadusvastane ning tuleb 5. aprilliks lõpetada.

Mure tarbija pärast

Mõttekäigu, et nn säästusaia aktsiooniga üritatakse testida lubatavuse piire ja soovitakse konkurenti turul ahistada, lükkas ETK ümber. „Mure tarbija võimaliku segadusse ajamise pärast ajendas meid saatma Grossi poodidele märgukirja palvega, et ka nemad aitaksid vältida tarbija segadust. On elementaarne, et iga ettevõtja kaitseb oma kaubamärke, nii ka meie, praegu ja ka edaspidi,“ kinnitas ETK pressiesindaja Andres Lember.

„On täiesti mõistustvastane, et meil registreeritakse igapäevaseid eestikeelseid sõnu nagu „säästu“ kaubamärkidenä,“ väljendas Gross oma pahameelt. „Saan aru oma-

näolisest kaubamärgist nagu „Tudish – Piip“, aga igapäevasõnad! Absurdi minnes võiks soovida kogu eesti keele hulgi ära osta, kaubamärgina registreerida ning siis teistelt selle kasutamise eest raha koguda!”

Ainuõigust sõnale pole

Liina Puu patendiameti kaubamärgiosakonnast andis mõista sama. „See, et sõna „säästu“ sisaldub registreeritud kaubamärgi koosseisus, ei tähenda kellegi ainuõigust seda sõna kasutada. Sõna „säästu“ puhul on tegemist kirjeldava sõnaga, mille kasutamist pole võimalik keelata, kaubamärgiseadus välistab selliste sõnade monopoliseerimise,“ selgitas ta.

„On elementaarne, et iga ettevõtja kaitseb oma kaubamärke, nii ka meie.”

ETK registreeritud kaubamärgid, milles sisaldub sõna „säästu“ on registreeritud koos kujundusega, mis tähendab, et kaitse on just nimelt kujundusel. Kaubamärgi omanik ei saa keelata teistel tema kaubamärgil oleva kirjeldava sõna kasutamist, täpsustas Puu.

Patendiameti levitatavas kaubamärgiteatmikus on mainitud, et head kaubamärgid on sellised, mis eristuvad teistest oluliselt ega tekita vääritimõistmist. Kaubamärgina ei saa registreerida geograafilist kohanime, näiteks sõna Eesti.

Seda, kui segane on kaubamärkide juriidiline pool, kirjeldas Grossi firma OG Elektra juhatuse liige Rita Tehvo. Nimelt said nad sõnamärgi „oma“ kasutamiseks loa Põltsamaa Felixilt ja kaubamärkide „Oma sai“ ja „Oma leib“ omanikult Leiburilt. Aga samas on „oma“ registreerinud ka Saksamaal tegutsev internetifirma. „Et saaksime Eestis kasutada kaubamärki „Oma Toit“ peame saama ka neilt nõusoleku, kuigi meie tegevusalad ja tegevuskohad on täiesti erinevad,“ selgitas Tehvo.

Oleg Gross ütles, et ta soovib pikki juriidilisi vaidlusi, mis tema arvates lõppkokkuvõttes millegi mõistlikuni ei vii, küll aga rõõvivad aega ja raha. „Võin Säästusaia tootmise ka lõpetada, aga mõistus-pärane see nõue küll ei ole,“ lisas ta. ●

Kaks Kuulutajat

Gross, kellele kuulub ajaleht Kuulutaja, rääkis, et ta pole iialgi sellele mõelnud, et nõuda samanimeliselt kristlikult ajalehelt ilmumise lõpetamist või nime muutmist. „Oleks ju ebanormaalne, et ma kuulutaksin eestikeelse sõna „kuulutaja“ enda omandiks, ei lubaks teistel kasutada,“ sõnas ta.

„Õnneks Eesti kaubamärgivaidlused tavaliselt väga teravaks ei lähe, sest mõistlikud inimesed suudavad mõistlikult kokku leppida,“ ütles Liina Puu.

VENE VALITSUS EI AITA KÜPROSEL HOIUSTAJAID

Asepeaminister Igor Šuvalovi sõnul ei kompenseeri Vene valitsus hoiuseid, mis riigi koodanikud Küprose hätta jäänud pankades kaotavad. Kuid ta lisas, et valitsus vaatab siiski läbi

juhtumid, kus tõsiseid kahjusid kannavad riigi osalusega ettevõtted. Vene hoiustajad, nagu teisedki, võivad 100 000 eurost suuremate summade puhul kaotada 60%. **EPL**

PÕHJA-KOREA UUS PEAMINISTER JA TUUMARELVAD

Põhja-Korea parlament kinnitas eile Choe Yong-rimi asemel uueks peaministriks majanduseksperdi Pak Pong-ju (pildil). Praegu 74-aastane Pak oli valitsusjuht 2003.–2007. aastani, siis aga tagandati tõenäoliselt partei ja relvajõudude survele. Parlament kiitis heaks ka erimääruse „enesekaitseks mõeldud tuumarelvadega riigi positsiooni konsolideerimise” kohta. **Delfi**

VÄGISTAMISHIRM

Värske uurimuse järgi on Indiat külastanud välismaalastest naiste arv kahanenud kolme kuuga rohkem kui kolmandiku võrra. Peapõhjuseks peetakse hirmu vägistamise ees. **Delfi**

Peaminister Vlad Filat ja tema valitsuse liikmed pidid 5. märtsi usaldushääletusel alla vanduma.

Foto: Reuters/Scanpix

Moldova Euroopa-unistus on korraga hajuma hakanud

Analüüs

Kuido Merits

endine Eesti diplomaat

Moldova juhtivad poliitikud on nii hullusti tülil pööranud, et pigem lastakse riik põhja, kui ära lepitakse.

Kujutlegem, et Eestis oleks 1990. aastate algul Moskva mahitusel moodustatud Transnaryskaja Respublika. Vene väed oleks jäänud sisse ja idapoolne tükk riigist lahtirebituks. Eestit tuuakse näitena läbikukkunud riigist, mida juhitakse ebaefektiivselt, mille majandus kiratseb ja maine on vilets. Sadu tuhandeid eestlasi on Euroopas illegaalselt: mehed chitustel, naised lõbumajanduses.

Viimaks tekib soov hüpata Euroopa Liidu rongile. Aga oh häda, rong on juba kaugemas. Tuleb kiiremini jooksmas hakata, et järele jõuda. See on raske, väga raske, sest treening on tegemata. Vaid uuemad reisirajad viipavad rongilt julgustavalt, vanemad ei tee sedagi... Sellises olukorras on kunagine vennasvabariik Moldova praegu.

Moldova on olnud õigel kursil, et sõlmida 2013. aasta

jooksul EL-iga assotsiatsiooni- ja vabakaubanduslepe (DCFTA) ning lõpetada viisialloogi läbirääkimised. Tundus, et EL-i liikmesriikide hulgas kasvas ka toetus Moldova kodanike jaoks viisavaba reisimise kehtestamisele. Veel enamgi, Moldova on soovinud idapartnerlusest edasi liikuda ja saada nn Balkani grupi osaks, et järgmise sammuna esitada EL-ile liitumise avaldus. Tõepoolest sai viimastel kuudel Moldovast ainuke idapartner, kellele EL-i tippametnikud pakkusid liikmeli-

avalduse, mille too 8. märtsil rahuldus. Niiditõmbajaks osutus Moldova rikkaim ärimees Vlad Plahotniuc, kelle huvides oli valitsus võimult tõugata, et saada kontroll kohtusüsteemi ja õiguskaitseorganite üle, mis omakorda on vajalik ärihuvi- de kindlustamiseks.

Vasaktsentristliku Demokraatliku Partei aseesimehe Plahotniuci esindajaks on partei ja parlamendi esimees Marian Lupu. Ta näib koos liitlastega tegutsevat eeskätt isiklike poliitiliste huvide nimel, näidates üles vähest huvi Moldova euroliidu-suunalise tegevuse vastu enne tõenäolisi juunikuiseid erakorralisi valimisi.

„Luureandmed” Moldovast igatahes kinnitavad, et Lupu koos Plahotniuciga ühelt ja Filat teiselt poolt on sedavõrd hullusti tülis, et pigem lastakse riik põhja, kui ära lepitakse.

Pessimistide hinnang on selline: kui Ukrainas kõrbes oranž revolutsioon ja seejärel Gruusia rooside revolutsioon, siis nüüd on järg Moldova värvilise revolutsiooni käes. Mõned optimistid loodavad, et ehk õnnestub lõhenenud Euroopa-meelsele jõududel siiski ära leppida.

Arusaadavalt tähendaks uus segaduse periood Moldovas kommunistidele suurt poole-

Moldova oli ainus idapartner, kellele EL pakkus liikmelisuse perspektiivi.

suse perspektiivi. Peaminister Vlad Filat ja tema meeskond suhtlesid tihedalt EL-i valitsustega ja saavutasid kõrgetasemelise toetuse.

Värviline revolutsioon?

Need Moldova edusammud on aga alates veebruarist-märtsist tõsise löögi all. Rivaalitsemine valitsuskoalitsioonis viis parlamendis usaldushääletuseni, mille algatas Kommunistlik Partei. Filati valitsus kaotas ja esitas president Nicolae Timoftile lahkumis-

hoiu kasvu. Esialgsete hinnangute järgi nad siiski absoluutselt enamust valimistel ei saavutaks, vaid jääksid ikka umbes 35% juurde.

Moldova on EL-i suunal näidanud sihikindlust ja töökust ning konstruktiivset meelt läbirääkimistel. Samas on aga selge, et EL-i populaarsus on langenud, sest moldovlased pole saanud tunda EL-iga lõimumise vilju. ●

Üks olulisemaid Eesti partnereid

Eesti jaoks on Moldova Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi 2011.–2015. aasta arengukava järgi üks prioriteetsetest partnerriikidest. Mõistagi on meie huvides mitte Venemaa poolt Transnistria kaudu manipuleeritav, vaid tihedalt Euroopasse integreeritud Moldova.

Eesti on Moldovale jaganud poliitilist toetust ja teinud eri arenguprojekte. Muide, Moldoval on juba 2008. aastast Tallinnas saatkond, mille rendikulusid Eesti algul osaliselt kompenseeris. Praegune Moldova Eesti-suursaadik, siin diplomaatide kooli lõpetanud Victor Guzun on Eestis tubli ja nähtavalt tegutsenud. Kahju, kui uus valitsus ta koju kutsus.

USA on mänginud läbi Põhja-Korea režiimi varisemise

Rünnakust ohtlikumgi

võib olla tuumamaterjali- de laokile jäämine režiimi kokku kukkudes.

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@epl.ee

Põhja-Korea võib rünnata USA-d või USA baase sealmail, anda tuld lõunanaabri pihta, korraldada tuumapommi- ja raketikatsetusi, rakendada mittesõjalisi meetmeid ja – miks mitte – naasta ka läbirääkimistelaual. Kõige selleks on välisriigid ka valmistunud, kuid USA-s mängiti hiljuti läbi veel üks stsenaarium: kui palju on vaja Ameerika sõdureid ning kui kaua neil kulub aega invasiooniks ja Põhja-Korea tuumaarsenali kontrolli alla võtmiseks, kui Kim Jong-uni režiim peaks kokku varisema.

Väljaanne Defense News teatas, et veebruaris toimus USA armee planeerimisosakonnas õppus. Stsenaariumi järgi varises kokku tuumarelvaga, ksenofoobne ja kriminaalse perekonna juhitud režiim Põhja-Brownlandis. USA väeüksused paiknesid sõbralikus naaberriigis ja nende ülesandeks sai tuumapommide ja -materjalide kontrolli alla võtmine riigis, mille kõigile arusaadavaks vasteks pärismaailmas on Põhja-Korea.

Õppusi juhtinud kindralmajor Bill Hixi sõnul pidid USA väeüksused sisenema merelt ja õhust, tegema kind-

laks tuumamaterjalide asukohtad, peatama tuumareaktorite töö. Hixi sõnul olevat saanud selgeks, et invasiooni algusest tuumamaterjalide üle kontrolli saavutamiseni kuluks 56 päeva ja vaja läheks ligi 100 000 sõjaväelast. „Kas me saaksime selle ülesandega hakkama? Minu arvates on vastus jaatav. Kas me suudame seda teha piisavalt kiiresti? Minu arvates on see väljakutse,” tõdes Hix.

Niipea ohtu polevat

Ekspertide sõnul hakkas USA Põhja-Korea režiimi langemise võimalusi tõsisemaks pidama 2008. aastal, kui tollane liider Kim Jong-il sai ajurabanduse, ja uuesti siis, kui ta 2011. aastal suri ja võim tema pojale läks.

Samas on nii Hix kui ka teised eksperdid pigem arvamusel, et Põhja-Koreas ei ole režiimi kokkuvarisemine lähemal ajal tõenäoline. „Kui vaadata mitmeid tegureid, siis ma ei saaks öelda, et näen mõnd selget indikaatorit, mis peaks muret tekitama. Kuid see võib muutuda päevadega,” ütles ABC telekanalile professor Jennifer Lind. Ka Stratfori geopolitikaanalüütik Rodger Baker tunnistas, et režiimi kokku kukkumine on juhtkonnavahetuse ebastabiilsel perioodil küll päevakorral, kuid lähemas tulevikus peaks Kim tema meelest riigi etteotsa jääma.

Siiski hindas Baker režiimi varisemise tõenäosust suuremaks kui Põhja-Korea ulatuslikku rünnakut lõunanaabri vastu. ●

21. rahvusvaheline põllumajanduse, metsanduse, puidutöötlemise, toiduainetootmise, maastikukujunduse ning heakorrasuse

4.–7. NÄITUS
Näituste kompleks „RAMAVA”
APRILL 2013
Avatud kella 10-17

AML
NÄITUSTE KOMPLEKS
RAMAVA

Swedbank
Hipolizings

Näituste kompleks „RAMAVA”
Valdlauci, Kekava, LV-1076, Riia, Läti
Tel.: +371 67600409
Faks: +371 67600447
izstade@aml-ramava.lv
www.aml-ramava.lv

VALIKUTEST

Mul on teooria, et alati, kui sa teed tähtsa valiku, jääb üks osa sinust maha ja elab seda elu, mille sa oleksid võinud ka valida.

KIRJANIK JEANETTE WINTERSON

PROTESTIDEST

Hispaanias on juba mitu nädalat organiseeritud proteste juhtiv-poliitikutel kodumajade ees. Konservatiivne päevaleht ABC kirjutab, et sellised protestid tuleb lõpetada, sest ka poliitikutel on

õigus pere- ja eraelule. Protestid poliitikutel kodude ees kahjustavad poliitikutel pereliikmeid ja lapsi, leiab ajaleht. Ning kodanikud peaksid eneseväljenduseks leidma teisi vahendeid. ABC

KIRJADEST

35 miljonit kirja saadeti Eestis 2011. aastal. See näitaja on aastate lõikes veidi languses, sest aastal 2010 saadeti Eestis 38 miljonit kirisaadetist. Statistikaamet

PÖLLUMAJANDUSEST

192 tuhat tonni kodumaiseid juur- ja 7000 tonni puuvilju töödeldi 2007. aastal Eestis. Aastal 2000 olid need näitajad 472000 ja 26000 tonni. Statistikaamet

ÜLESTÕUSMISPÜHADEGA lõppes traditsiooniline paastuaeg

Suur Paast

Indrek Hargla

kirjanik

Keskajal kehtis Euroopas kristlastele kevadine suure paastumise nõue – nii lihtinimesed kui vaimulikud pidid enne ülestõusmispühi 40 päeva paastuma. Ehkki paast oli ette nähtud ka muudel aegadel, on vastlate ja lihavõtete vahele jääv paast kõige tuntum.

Paast oli kasinuse ja alandlikkuse, enda sisse vaatamise, vaimse ja füüsilise puhastamise aeg. Peale range dieedi oli nõue paastu ajal sugulisest läbikäimisest loobuda, mitte sõdasid alustada ega võime kritiseerida. Paastu ajal tuli rahuneda, see võis olla kiriku instrument sõjaka ühiskonna vägivallaihalust vaigistada.

Paastu ajal tuli hoiduda liigsöömisest ja eriti lihasöömisest. Usuti, et lihasöömine tugevdab sugukirge ja et puhas ja kerge hing on jumalikule tööle rohkem avalik.

Keskajal teadsid inimesed alati, mida nad sõid. Tänapäeval tarbime pakendit.

Mune ja piimasaadusi lubati „ametlikult“ süüa 1491. aastast, aga tegelikkuses söödi ka juba varem. Iseäranis soositud olid aga kala ja mereannid. Paastu, nagu ka tegelikult kogu kloostrikultuuri idee pärines algsetelt Lähis-Ida eremiitidelt, kes eraldusid üksindusse, et karmis askeesis elades jõuda lähemale vaimsetele väärtustele, tõeni inimesest endast. Kui nende eeskujule tuginedes hakati Lõuna-Euroopas rajama kloostreid, kerkis tervisliku toitumise kontseptsioon üsna teravalt esile. Kuidas tagada paastumise ajal tervis? Tulemusena on kloostrikultuur meile pärandanud tohutu varasalve teadmisi botaanikast, farmakoloogiast, meditsiinist kuni geneetikani välja. Juba 11. sajandil tõlgiti ladina keelde „Tacinium Sanitatis“, varasematel araabia

allikatel põhinev traktaat tervise, milles on haiguste põhjustena välja toodud puhta õhu puudus, ülesöömine, ületöötamine ja ärevus. Stress oli tuntud juba tuhat aastat tagasi.

Mõned meditsiiniajaloolased on oletanud, et paastuaegne dieet kujunes vajadusest inimeste toitumist reguleerida, suunata seda kehale kasulikuma poole. Teisalt aga – kuna näljahädasid tuli toona ette sagedasti – aitas kasinuse treenimine raskemaid aegu üle elada. Inimesed olid teadlikud, et toitu pole kunagi külluses ja elus püsimiseks piisab vähesest. Õgardlus oli üks seitsmest surmapatust. Ja selle vastand oli üks seitsmest voorusest – mõõdukus. Mis ei tähenda, et katoliiklikus Euroopas ei osatud heast söögist ja pidutsemisest lugu pidada! Fanaatiline puritaanlus on just luterluse sünnitatud pahe. Ja ainult taimetoitumist nõudvad usu lahud kuulutati ketserlikeks (näiteks bogomiilid ja kataarid), sest inimene *vajab* liha.

Vajame külmatoetust?

Suur paast langeb alati hilis-talvele ja varakevadele. Selles võib näha parajat nutikust. See oli aeg, mil lihatagavarad hakkasid otsa lõppema. Koduloomi tapeti suvest sügiseni, jahihooaeg lõppeb kevadel ja alles on vaid kõige viletsam soolaliha. Aga Vahemeremaades – kust enamik kiriklikke kombeid pärineb – langeb paastuaeg kokku esimeste värske viljade küpsemisega. Paastuaeg suunas inimesi sööma värskeid ja kasulikke, harjutama end mõõdukusega ja puhastama pikka aega konservtoitud olnud keha värske taimetoiduga. Mis aga sobib soojades maades, ei sobi põhjalas. See oli teada ammu. Põhjamaade retseptiraamatutest leiame ka rohkem kavalusi, kuidas paastuajal liha lauale sokutada.

Erinevalt tänapäevast oli lõuna rikas ja põhi vaesem. Eesti on kogu tsiviliseeritud maailmas ainulaadne riik – me oleme vaesed ja me asume põhjas. Teist sellist analoogi ei ole. Me võiks Euroopa Liidust välja kaubelda nn külmatoetuse, et vaesumist ja jähnenemist tasakaalustada. Muudes rikastes põhjamaades töötavad lahendused ei pruugi meile sobida... Näiteks elekter peaks meil olema tugevalt odavam, kui looduslikke ja majanduslikke objektiivsusi arvestada.

Keskajal teadsid inimesed alati, mida sõid. Tänapäeval tarbime ennekõike pakendit. Tarbijakaitse nõuded on küll sundinud tootjaid oma trikiarsenali veidi avama, ent enamasti on toote nimetus see, mida me kõigepealt peame märkama. Kui tehases segatakse hakkliha sisse ohtralt sojavalku, siis nimetatakse seda Perenaise hakklihaks, mitte selleks, mis see tegelikult on. Igasugused „koduse“ ja „vanaema“ nimetusega manipuleerivad etiketid loovad tunde, nagu võiks neis *tõepoolest* midagi kodust olla. Kavalalt silmapilgutav põsa grill-lihapakil tahaks justkui öelda „Kõik on OK, mulle meeldib, et sa mind sööd!“ Omapärane nõks loomade tapmisega lepitamiseks.

Nii salapärase meistrite gildi kui üks Emajõe kaldal paiknev pruulikoda söandavad oma toodetud vedelikule lisada nimetuse „õlu“. Ja ega me vist keegi ei taha päriselt teada, mida viineritesse ja sardellidesse pannakse.

Läänemaailma toiduletidel peab valitsema *küllus*. Toiduainetööstus innustab meid reklaamidega üha rohkem sööma, aprillikuus läheb Eestis lahti tohutu sealihahõngimise kampaania (sealiha vajab inimeste aga ennekõike külma talvel). Oleme küllusega harjunud. Peaaegu igas toidupoos on sügavkülmutatud meresaadused. Traal-laevad püüavad neid tohututes kogustes juurde. Tursk on muutumas Põhja-Atlandil

Praegu elame külluses. Aga maailma rahvastik kasvab ja küllus ei saa kesta igavesti.

haruldaseks. Inimesed püüavad merest elusolendeid välja rohkem, kui ära jaksavad süüa. Ei ole võimalik teada, kui palju toitu iga päev rikneb ja minema visatakse. Metsloomi tapetakse meelelahutuse, mitte toiduvajaduse pärast. Maailma rahvastik kasvab ja see küllus ei saa kesta igavesti. Nagu ka fossiilkütuseid, ei jätku säärase küllust meie toidulaudadele väga kauaks. Nii et ei teeks paha hakata end väiksemate paastudega ette valmistama, kuni lõpuks ja paratamatult saabub Suur Paast. ●

PEAROLLI Süüria võitlustes peavad mängima süürlased ise

Süüria sõtta ei tasu tikkuda

Priit Simson

arvamustoimetaja

Maailmas võtab Süüria sõja tõttu maad rahutus – kui kaua me vaatame seda pealt? Tõsi ta on, maailma avalikkus on sekkunud vähesemagi verevalamise puhul, kui tapetud tsiviilelanike hulk on olnud märksa pisem kui praegu Süürias. Praegu on Süüria sõda nõudnud vähemalt 70 000 inimelu ja põgenikke on vähemasti üle miljoni.

„Venemaa lennutab Damas-kusesse lennukitäre kauparelvi. Iraan varustab raha, instriktore, agentide ja veelgi suurema hulga relvadega. Ja mida teeb Ameerika? Toetab jõuetut ÜRO rahumissiooni, mis ei suuda teha midagi, et tapmist lõpetada,“ kirjutas Washingtoni Posti kolumnist Charles Krauthammer mullu Süüria sõja kohta.

„Kui see nii jätkub, osutub Süüria – mitte Iraak – pöördpunktiks, millest alates ei saa Ameerikat pidada enam selleks, kelleks teda nimetas Bill Clinton – „asendamatuks riigiks,“ kirjutas sellesama lehe teine ajakirjanik Jackson Diehl.

Euroopa Liidu poolelt on Suurbritannia ja Prantsusmaa rääkinud vajadusest toetada ülestõusnuid rohkem ja selgemalt relvaabiga.

Süüria üks opositsiooniliidreid Moaz al-Khatib, kes hiljuti teatas oma tagasiastumisest, agiteerib NATO-t laien-dama oma õhukaitset Süüria aladele, et kaitsta elanikke president Bashar al-Assadi valit-susvägede õhurünnakute eest.

Minu käik Süürias 15.–20. märtsini tekitas küll mõningase arusaama kannatuste ulatusest, mis selles riigis aset leiavad, kuid mitte tunnet, et lääneriikide ulatuslikum sekkumine selle riigi kodusõtta oleks vajalik või kasulik.

See on maa, kus välismaist

Süüria on riik, kus välismaist sekkumist on alati kahtlustatud ja kardetud.

sekkumist on alati kahtlustatud ja konspiratsiooniteooriad paljunevad meeletu kiirusega. Milleks neile siis jõudu juurde anda? Igasugune ameeriklaste (ja NATO) jõulisem sõtta tikkumine häbimärgistab opositsiooni paugupealt. Lõppude lõpuks sisaldab hetkel üks menukamaid hitte, „Lase jalga, Bashar“ otsest süüdistust, et presidendi tädipoeg on USA agent. Eks seegi pidi rahva hingekeeli puudutama.

Ja see polnud üksik autori mõttepuhang. „Ameeriklased võiksid selle kohe lõpetada, kui nad vaid tahaksid,“ ütlesid paar vestluskaaslast, ilmselgelt pidamata silmas

sõjalist sekkumist. Küsimuse peale, mida peaks ülejäänud maailm tegema, kas te tahaksite NATO sekkumist, jäid vastused ebalevateks. Sealse rahva ohkust ja sõltumatuschimu ei maksa alahinnata.

Opositsioonil asi edeneb

Kas Venemaa ja Iraan tegutsevad? Kas opositsioonil on halvemus? Jah, muidugi on halvemus relvastuses. Kuid ikkagi on opositsiooni hoitud alad laienemas ja valitsusvägede valduses olevad alad kahane-mas. Assad kuuleb juba mitu kuud halbu uudiseid.

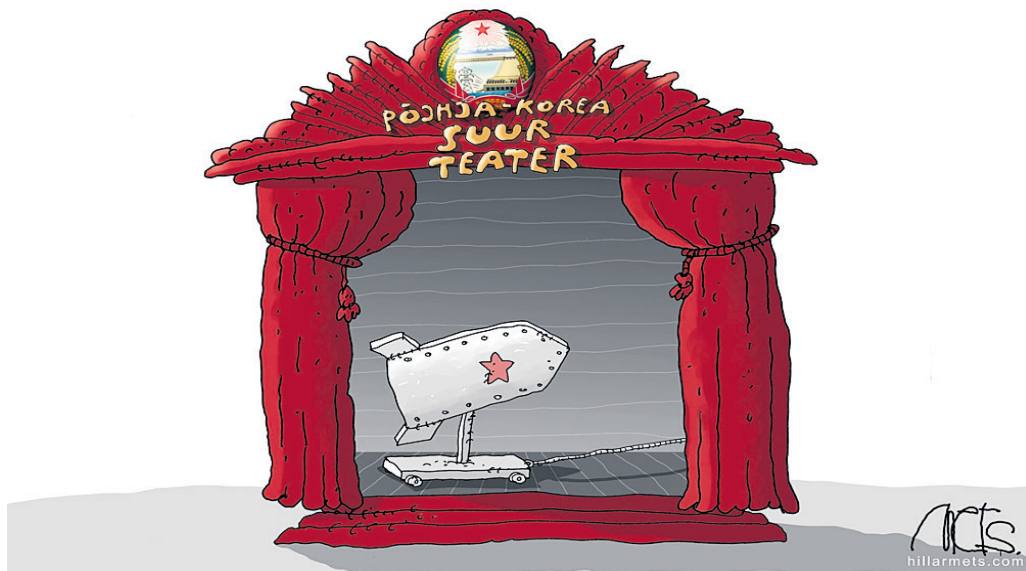
Jutud sellest, kuidas opositsioonivägesid takistab võimsamate õhutõrjerelvade nappus, on asendunud uudisteagentuuride teadetega, et valitsusvägede õhurünnakute võimed on langenud. Ise Raqqa lin-nas viibides pidin tunnistama, et nii see paistiski olevat. Nähtud rünnakud polnud küll sellise intensiivsusega, et oleks suutnud pühendunud üksusi piisavalt takistada.

Islamivõitlejate relvavarud võivad küll olla veidi paremad kui ilmalikuma Vaba Süüria Armee üksuste omad, kuid ega nemadki saa kiidelda. Põhiline probleem ongi selles, et ehki lääs sooviks ehk Süürias mingisugust ilmalikumat „uut Türgit“, aga selleks peaks se-sama ilmalik tiib reaalselt sõdi-ma. „Aga nad ju ei sõdi, nad sõdivad Facebookis,“ märkis tuttav al-Arabyia ajakirjanik.

Süürlased peavad selle võit-luse ise lahendama ja tagajär-gedega hakkama saama, vast-tasel juhul tundub neile jälle-gi, et keegi teine on milleski süüdi. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

VÄIKESE RIIGI SUUR TEATER...

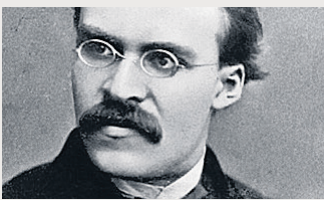
TELEGRAMMIDEST

„Palju oenne suennipaeevaks”: 4000 telegrammi saadeti Eestis 2011. aastal. Aastal 2000 saadeti Eestis 56 tuhat telegrammi. Aastal 1980 saadeti Eestis 3,2 miljonit telegrammi. **Statistikaamet**

RIKKUMISEST

Kindlaim viis rikkuda noorust on teda suunata hindama inimesi, kes mõtlevad temaga sarnaselt, ja mitte neid, kes mõtlevad temaga erinevalt.

FILOSOOF **FRIEDRICH NIETZSCHE**

UUEST LINNUGRIPIST

2 meest on Hiinas Shanghais surunud uut tüüpi linnugrippi, üks naine vaagub haiglas hinge. Uut tüüpi linnugripp H7N9 ei ole varem inimeste seas levinud.

TÕEST JA MÜÜMISEST

Õilis inimene taipab, mis on õige; madal inimene taipab, mis müüb.

HIINA MÕTLEJA CONFUCIUS (551–479 EKR)

KUNSTIST

Kunstnik peab pigem esitama küsimusi kui pakkuma vastuseid. Mul ei ole sõnumit.

REZHISSÖÖR **MICHAEL HANEKE**

TALLINNA börs ja Eesti kapitaliturg on hääbumas. See tähendab, et Eesti ettevõtete arenguvõimalused on piiratud

Priit Põldoja: Eesti ettevõtete arengul on praegu ees klaaslagi

Intervjuu

Villu Zirnask
arvamustoimetaja

Riigiettevõtted tuleb viia börsile, et elavdada kapitaliturgu, ütleb MTÜ FinanceEstonia nõukogu esimees Priit Põldoja.

●● **Finantsteenuste ekspordi ja kapitalituru edendamiseks loodud MTÜ FinanceEstonia avaldas ettepanekud Eesti kapitalituru elavdamiseks. Miks just nüüd, mil sõna „finantskeskus” on Küprose tõttu pehmelt öeldes vastuolulise maiguga?**

Me ei ole kunagi kuulutanud Eesti kui suure finantskeskuse ideed. Aga vaja on peatada Eesti kapitalituru hääbumine – see ei ole alates loomisest 1995.–1996. aastal eales nii halvas seisus olnud. Küprosega võrrelda on Eestit kohatu – seal oli pankade bilansimaht SKT-st 6–7 korda suurem, meil on see umbkaudu SKT-ga võrdne ja kapitaliturg pole meil peaaegu üldse.

Eesti probleem on Küprosele pigem vastupidine – oleme muutunud rahastamises liiga ettevaatlikuks. Kriisile järgnenud majanduskasv ei ole kaasa toonud kapitaliturgude arengut, finantsotsuste tegemine on veelgi rohkem liikunud siit Skandinaaviasse. Kui me lähiajal midagi ette ei võta, siis kaovad need vähesedki ettevõtted, mis on veel börsil, ja vähesedki investorid, kes veel siia poole vaatavad. Ka inimesed, kes selles valdkonnas töötavad, otsivad siis rakendust mujal. Praegu saame veel rääkida taas elustamisest, aga kui veel viivitada, siis ei ole enam, mida elustada, vaid tuleb alustada nullist.

●● **Mida te kapitalituru elustamiseks ette võtta soovitate?**

Nagu igal turul, peab siin olema kaup, mida müüa, ja peavad olema ostjad. Eestis on probleeme mõlemaga. Vaja on tuua riigiettevõtted börsile. Eraettevõtted on ettevaatlikud, mistõttu riik peab tooma börsile liideraktia, mis tõmbab siia investoreid, kes aktiveerivad turu ja tekitavad ka eraettevõtetes börsile minekuks huvi ja võimaluse. Teine oluline asi, mida silmas

pidada, on see, et rahvusvaheliste portfelliinvestorite kapital on kuum raha, mis võib lahkuda sama kiiresti kui saab. Selle peale ei saa kapitaliturgu ehitada, peab olema ka pikaajalisemat ja lojaalsemat raha, mida pakuvad pensionifondid.

Kui 2000-ndate alguses tehti pensionireform, siis eeldati, et see kasvatab meie kapitaliturgu, aga tegelikult on teise samba pensionifondide rahast vaid väike osa Eestisse investeeritud. Ma ei arva, et Tallinna börsil oleks eeldusi tohutult suureks kasvada, aga tähtis on, et ta toimiks. Teatud paralleeli võib tõmmata Estonian Airi ja Eesti lennuühendustega – need on majandusarengu jaoks kriitiline infrastruktuur. Sama lugu on börsiga – seda on vaja, et meie majandus areneks, et meie oma ettevõtjatel ja säästjatel oleks rohkem valikuid. Ma ei tea arenenud riiki, kus kapitaliturg täiesti puuduks.

●● **Panete ette ka Eesti riigivõlakirjade emiteerimist. FinanceEstonia mullusel foorumil tekitas see teema kirgliku vaidluse, kas riik ikka teeks laenu rahaga midagi tarka.**

Teise samba pensionifondide rahast on Eestisse investeeritud vaid väike osa.

Börsi on vaja, et meie majandus areneks, et meie ettevõtjatel oleks rohkem valikuid.

Eesti riigieelarve on väikses defitsiidis ja riigivõlg on viimaste aastatega kasvanud. Laenu on võetud Euroopa Investeeringupangast, enamik arenenud riike kasutab laenu võtmiseks ka riigivõlakirju. Ma siiski ei arva, et see on meie ettepanekutest tähtsaim.

Keskse tähtsusega on esiteks börsi elavdamine ning teiseks riski- ja erakapitalifondide arendamine. Et meie väiksed ja keskmise suurusega kasvuettevõtted saaksid neilt fondidelt raha, on väga vaja börsi, sest nende fondide raha on kindla tähtajaga, ühel hetkel tahavad fondid ettevõtetest väljuda.

Loomulikult saab ettevõt-

Finantsotsuste tegemine on Eestist välja viidud. Suur osa teise pensionisamba rahast samuti.

Foto: Ilmar Saabas

te müüa välismaisele strateegilisele investorile – nõnda on enamasti Eestis juhtunud. Strateegilisele investorile müümisel on plüsse, aga suur miinus on, et ta seab ettevõtte arengule klaaslae. Põhjusi, miks välismaine strateegiline investor siia tuleb, on üldjuhul kaks – siin on odavam toota või siin on teda huvitav turg. Väga harva on olnud, et strateegiline investor kasutab Eestit platvormina teistes riikidesse laienemisel. Pigem on vastupidi – juhtimine ja kaalukamad töökohad viiakse siit peakorterisse. Korralike finantsinvestorite ja börsi puudumine seab ettevõtete arenguvõimalustele piiri.

●● **Kas arenguvõimalused ei jää ka ettevõtjate ambitsioonikuse puudumise taha – lihtsam kui ettevõtte börsile viia ja ise edasi pingutada, on müüa ta strateegilisele investorile?**

Osaliselt võib see nii olla, aga on olnud aegu, kus ettevõtet on olnud võimatu börsil mõistliku hinnaga müüa – strateegiline investor on pakkunud paremat hinda. Seetõttu on Eesti kapital ära

andnud kontrolli paljude ettevõtete üle. Seda ei pea pidama paratamuseks.

●● **Rida teie ettepanekuid soovib, et pensionifondid investeeriksid rohkem Eestisse – otse investeringute kohustus, investeerimisotsuste sisseostmise keeld. Kuidas see läheb kokku sellega, et pensionikogujate huvides on, et fondid investeeriksid kuluefektiivselt ja parimate varadesse ning otsuseid teeksid parimad fondijuhid?**

Eks fondihaldurite peamine ülesanne on tagada osakomanikele maksimaalne tulu. Aga meie huvi peaks olema ka, et meie pensioniraha toetaks Eesti majandust.

Paraku jääb osa võimalike investeringuid Eestisse tegemata puhtalt sellepärast, et otsuste tegemine on viidud Eestist eemale, inimeste kätte, kes ei tunne ja seetõttu ei usalda siniseid ettevõtteid. Liigsuur osa pensionifondide

rahast on investeeritud fondifondidesse – fondihaldurid püüavad nõnda tõhustada investeerimisprotsessi ja saada maksimaalset juhtimistasu minimaalsete pingutustega.

Suuremate fondide strateegiad on kahjuks liiga ühetoolised – pensionikogujad kindlasti võidaksid sellest, kui strateegiad erineksid üksteisest rohkem ja rohkem oleks varade aktiivse valikuga tegelevaid fonde. ●

Ettepanekud Eesti kapitalituru elustamiseks

Pakkumise poolel

●● Valitud riigiettevõtete noteerimine börsil
●● Valitsuse võlakirjade emiteerimine ja müük Eesti turul
●● Riigiettevõtete võlakirjade müük Eesti turul
●● Kohalike omavalitsuste finantseerimiskeskuse loomine ja võlakirjadega rahastamine
●● Hüpotekvõlakirjade (eluasemelaenu tagatise võlakirjade) turu loomine

Nõudluse poolel

●● Maksusoodustuste tegemine Tallinna börsil noteeritud ettevõtete dividendidele või kohalike võlakirjade intressidele
●● Kohustada pensionifondide tegema rohkem otseinvesteringuid
●● Piirangute seadmine tasudele, mis pensionifondid võtavad kaudsete investeringute eest
●● Kohustada pensionifonde analüüsima Eesti varasid

●● Keelata pensionifondihalduril investeringute üle otsustamise sisseostmine
●● Pensionifondide investeerimispiirangute lõdvendamine
●● Eesti majandusse investeerimisele keskendunud riikliku teise samba fondi loomine
●● Eesti varadesse investeeriva Eesti Fondi loomine pensionifondide sissemaksetest

Allikas: FinanceEstonia kapitaliturgude arengu ettepanekud

AMETNIKE HÜVED TÕMMATI KOOMALE

Eile jõustus uus avaliku teenistuse seadus, millega väheneb ametnike arv, kaob palgalisa ning lüheneb puhkus. Justiitsminister Hanno Pevkuri sõnul on uue seaduse suurimaks muuda-

tuseks tuhandete inimeste üleviimine ametniku staatusest töölepingu alusel töötajateks. Peale selle on avaliku sektori palgad edaspidi esitatud konkreetse numbrina. **Delfi**

885,8

miljoni euroni ehki ligi kümnendiku võrra kasvas põllumajandustoodangu väärtus eelmisel aastal. Põllumajandustoodangus suurenes taimekasvatuse osatähtsus ja vähenes loomakasvatuse roll. **Delfi**

TALLINLANE KESKMISE SOOMLASEGA VÕRDNE

Äripäev arvutas välja, et tallinlane on praegu juba peaaegu sama rikas kui keskmine soomlane. Ehkki Eurostati andmeil ulatus 2011. aastal Eesti SKT elaniku kohta ostujõu järgi 67%-

ni Euroopa Liidu keskmisest, oli sama näitaja Tallinnas hinnanguliselt juba 110%. Seega on statistika järgi pealinlased võrdsed Saksamaaga ja ületavad Itaalia ja Prantsusmaa. **Äripäev**

Lembitu tänava ja Rävåla puiestee nurgale planeeritud hotell tekitab ümberkaudsetes elanikes pahameelt.

Foto: Vallo Kruuser

Luman tahab ehitada Tallinna võimsa hotelli

Kuigi naabrid on välisministeeriumi kõrvale plaanitud hotelli vastu, kiitis Rajasalu selle heaks.

Kadri Paas
majandus@epi.ee

Hoolimata sellest, et Toomas Lumani firma Arealis planeeritud hotell on aastate jooksul saanud mitmeid vastuväiteid nii ümberkaudsetelt elanikelt kui ka lasteaialt, kiitis Harju maavanem Ülle Rajasalu projekti heaks.

Ühistu on vastu

Rajasalu kirjutas jaanuari keskel Tallinna abilinnapeale Taavi Aasale, et kaheksakorruseline hotell võib Lembitu tänavale tulla, kui täidetaks sellele esitatud nõudmised. Näiteks nõudis Rajasalu, et hotelli hoovipoolsed aknad ei tohi olla avatavad, hoovi või hotelli katusele ei tohi kavandada välikohvikut, sest see segaks elanikke, ega kahekuni viiekorruselisele hoone osale rõdusid.

„Lisaks on muudetud planeeringulahendust nii, et Lembitu 2 ja Lembitu 4 kinnistute detailplaneeringus kavandatud hoone jääks nelja meetri

kaugusele Lembitu 6 kinnistust,“ kirjutas Rajasalu.

Korteriühistu Rävåla 13 pole aga rahul, et hotell peaks tulema nende hoovi ning tellis juba aasta tagasi arhitektide liidult planeeringu kohta ekspertiisi. Selles leitakse, et parim lahendus oleks hotelli liitmine just Lembitu 6 kinnistuga, mis praegu lõppeb tulemüüri. Analüüsis seisab veel, et planeeritud hoone on liiga massiivne ning kaasnev hoo-

kuna hotellile on planeeritud vaid kaheksa parkimiskohta. Ekspertiisi lõpus nenditakse aga, et hotelli ei peaks üldse elamurajooni ehitama.

Lasteaed jääks varju

„Üldisest planeerimisloogikast lähtudes tuleks kaaluda pigem elamufunktsiooni juurde jäämist, mis haakuks loogiliselt olemasoleva elukvartali iseloomu ja hoonestustihedusega ja võimaldaks säilitada seal väljakujunenud elukvaliteedi,“ arvasid arhitektid analüüsis.

Kavandatava hotelli kõrval asub ka 46 lapsega lasteade, mille hoov jääks uue hoone

kõrval hämarusse. „Küsisin projekteerija käest, kas tema paneks enda lapse meie lasteada, kui siia mõne aasta pärast hotell ehitataks. Ta ütles, et kui vähegi võimalik, ei paneks. Korralik päevavalgus on ikkagi väga tähtis. Praegusel juhul varjab hotell lasteaia mänguväljakule paistva päevavalguse, kuigi meie poole ei avane enam ühtki terrassi ega akent,“ muretses Liivalosi lasteaia direktori kohusetäitja Imbi Pajula. Ta avaldas lootust, et juhul, kui hotell krun-

dile tuleb, kolitakse lasteade mujale.

Välisministeerium on hotelli rajamise protsessi käigus esitanud küsimusi seoses arhitektuurilise lahenduse ja turvalisusega. Ministeeriumi esindaja Helen Rits ütles, et ministeeriumi soov on, et ümbritsev keskkond oleks kujundatud ühtselt ja väärikalt. „Julgeoleku aspektidest ei saa me arusaadavatel põhjustel detailsemalt rääkida,“ lisas ta.

Toomas Lumanilt ei õnnestunud mitme nädala jooksul kommentaari saada. ●

Hoone on algsest väiksem

Hoone arhitekt Martin Aunin ütles, et märkusi on kuulda võetud ning naabritega arvestatud. „Oluliselt on vähendatud hoone mahtu,“ kinnitas ta. Hotelli ehitamiseks tema sõnul niipea ei lähe, sest 16. aprillil toimub alles kesklinna valitsuses hotelli detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustav arutelu. Juhul kui praegusest projektist loobutakse, tuleb korraldada aga ka uus arhitektuurikonkurss.

Riigifirmade juhatuste liikmete palgad tõusid

Riigifirmade juhid said mullu keskmiselt kümme protsenti suuremat töötasu.

Riin Aljas
riin.aljas@epi.ee

Eile avalikustati riigi osalusega ettevõtete ja avalike teenistujate palgaandmed. Ehkki ministeeriumide lõikes palgad suuresti ei muutunud, võis aastase töötasu tõusu märgata enamikus riigifirmades.

Võrreldes 2011. aasta palkadega tõusid mullu enamikus riigifirmades nii aastased töötasud kui ka põhipalgale lisanduvad eritasud, enamasti tähendas see umbes kümneprotsendilist tõusu, mõnel juhul aga ka rohkem. Näiteks teenis riigimetsa majandamise keskuse juhatuse esimees Aigar Kallas tänavu 114 000 eurot, mida on ligi 40 tuhat eurot rohkem kui aasta varem. Töötasu tõstis 29 tuhande euro suurune lahkumishüvitis. Äripäevale antud kommentaaris põhjendas ettevõtte, et tegu oli Kallase töölepingu lõppemisest tingitud lisatasuga. Ehkki Kallas jätkas ametis ka uuel perioodil, tuli lepingus kehtes-

Riigiametis jäid palgad samaks

Riigiametite tippjuhtkonna palgatase jäi eelmisel aastal võrreldes 2011. aastaga sisuliselt samaks. 2012. aastal oli veel jõus põhimõte, mille järgi riigiametites oli palgafond külmutatud ja tõus sai tulla vaid efektiivsuse kasvust ehk töökohtade vähendamisest. Kui spetsialistide palkade tõstmiseks leiti raha, siis ministrite, kantslerite ja asekanclerite palgad jäid 40 000 euro juurde. **Vahur Koorits**

tatud nõuete tõttu see summa talle siiski välja maksta.

Enim teenivate juhatuse liikmete esikümnes on poolel Eesti Energiast ja ettevõtte juht Sandor Liive lausa teisel kohal. Enim teenis riigifirmade juhtidest Tero Taskila. Estonian Airi endise juhatuse esimehe mullune töötasu ulatus 431 964 euroni, millest suure osa moodustas pea 100 000 eurone lahkumishüvitis. Siiski oli ta kümne kuu töötasu hulga suura suurem teisel kohal asetseva Liive palgast. ●

	Tero Taskila (AS Estonian Air)	232 596 €	431 964 €* >
	Sandor Liive (Eesti Energia AS)	135 826 €	150 972 €
	Wade Stokes (AS Estonian Air)	49 483 €**	129 240 €
	Aigar Kallas (RMK)	73 817 €	114 000 €
	Harri Mikk (Eesti Energia AS)	92 604 €	109 553 €
	Kaido Simmermann (AS Eesti Raudtee)	117 218 €	104 362 €**
	Margus Rink (Eesti Energia AS)	93 459 €	103 880 €
	Raine Pajo (Eesti Energia AS)	93 353 €	102 839 €
	Margus Kaasik (Eesti Energia AS)	93 322 €	102 639 €
	Ain Kaljurand (AS Tallinna Sadam)	89 476 €	96 739 €

Ligi pooled kõrgelt tasustatud juhid on Eesti Energias

Riigi äriühingute kümme kõige kõrgemalt tasustatud juhatuse liiget

■ 2011 aasta palk
■ 2012 aasta palk

Märkused: palga puhul on arvestatud nii põhipalka kui ka lisatasusid

*2012. aasta palgast moodustas suure osa 99 684 € lahkumishüvitis
**Töötas ettevõttes vähem kui 12 kuud

Allikas: Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium; fotod: Andres Putting, Arno Mikkor, Martin Dremiljuga

Töötuskindlustushüvitis nullib kindlustusstaaži

Kindlustusstaaž loetakse nulliks päevast, mil töötule määratakse töötuskindlustushüvitis.

Kristiina Viiron
kristiina.viiron@epl.ee

Enne seda, kui Eve (nimi muudetud) 2011. aasta lõpus töötuks jäi, oli ta pikki aastaid töötanud. Ent uue ja püsiva töö leidmine ei taha õnnestuda – olnud pool aastat töötuna arvel, leidis ta töö, ent kolme ja poole kuu pärast otsustas tööandja tema koha koondada. Järgnes taas ligi neli kuud töötaolekut ja neli kuud töötamist, mis lõppes katseaja ebarahuldavate tulemuste pärast.

12-kuulise staaži asemel oli Evel töötuskindlustusstaaži aga vaid neli kuud.

Kui Eve end nüüd uuesti töötuna arvele võttis, selgus, et töötuskindlustushüvitist ta enam ei saagi, sest kindlustusstaaži arvestus lõpetatakse ja loetakse nulliks päevast, mil töötule hüvitis määratakse. Seaduses nõutava aastase staaži asemel oli Evel töötuskindlustusstaaži aga vaid neli kuud. „Nii võib kergesti saada asotsiaalsiks,” ohkab ta.

Korduvale hüvitisele pole Evel enam õigust, sest hüvitis

arvestamise algkuupäevast on möödas rohkem kui 12 kuud. Sel põhjusel ei maksta talle välja ka kasutamata hüvitise päevi, mida oli ligikaudu ühe kuu jagu.

Töötukassa hüvitiste ja toetuste osakonna juhataja Mari-ka Kaldre sõnul kehtivad kasutamata jäänud töötuskindlustushüvitise päevad 12 kuud esmase hüvitise arvestamise algkuupäevast. „Näiteks, kui inimesele on määratud töötuskindlustushüvitis alates 20. detsembrist 2012 ja tema hüvitise maksmine lõpetati 24. märtsil 2013 (sest ta läks tööle), siis kehtivad tema kasutamata jäänud hüvitise päevad kuni 20. detsembrini 2013,” selgitab Kaldre.

Hüvitise korduval taotlemisel ei pea olema uuesti kogutud aastast töötuskindlustusstaaži ning hüvitist makstakse nende päevade eest, mis jäid eelmisel korral kasutamata. Nii läks korra ka Evega – kui ta teist korda töötuks jäi, oli tal õigus hüvitisele, sest eelmisel hüvitise määramise kuupäevast polnud veel aastat möödas ning tal oli hulga kasutamata hüvitise päevi.

„Hüvitise korduval taotlemisel peab inimene ennast töötukassas uuesti arvele võtma esmase hüvitise arvestamise alguse kuupäevast arvates 12 kuu jooksul,” osutab

Kasutamata jäänud töötuskindlustushüvitise päevad kehtivad 12 kuud esmase hüvitise arvestamise algkuupäevast. Foto: Arno Mikkor

Kaldre, miks Eve teist korda töötuks jäädes hüvitist edasi sai.

Uuesti tööle

Samuti kehtivad hüvitise korduval taotlemisel järgmised nõuded: töötule peab olema kahe töötuna arveloleku vahelisel ajal töötanud töölepingu või võlaõigusliku lepingu alusel või olnud avalikus teenistuses ning viimane töö- või teenistussuhe ei tohi olla lõppenud poolte kokkuleppel, töötaja algatusel või töötaja süütegude tõttu.

Nüüdses olukorras peab Eve vähemasti pool aastat töötama, et tal tekiks taas õigus töötuskindlustushüvitisele – hüvitise saamiseks peab töötuna arvelevõtmisele eelnenud 36 kuu jooksul olema vähemalt 12 kuud töötuskindlustusstaaži. (Evel hetkel siis neli

kuud, mis kogutud viimases töökohas.)

Hüvitist makstakse, kui töötuks jäädakse näiteks koondamise, asutuse likvideerimise, katseaja ebarahuldavate tulemuste tõttu või muudel seaduses nimetatud põhjustel. Omal soovil või poolte kokkuleppel töölt lahkunutele töötuskindlustushüvitisele õigust ei ole.

Kui inimesel ei ole õigust töötuskindlustushüvitisele, võib tal olla õigus töötutoetusele, selgitab Mari-ka Kaldre. Töötutoetusele on õigus inimesel, kelle kuu sissetulek on väiksem töötutoetuse 31-kordsest päevamäärast (tänavu 101,68 eurot) ning kes on töötuna arvelevõtmisele eelneva 12 kuu jooksul vähemalt 180 päeva olnud hõivatud tööga või mõne muu tööga võrdsustatud tegevusega (nt õppis, oli ajateenistuses). ●

Seoses juhatuse liikme-ravijuhi volituste lõppemisega 30. aprill 2013, kuulutab Kuressaare Haigla Sihtasutuse nõukogu välja avaliku konkursi

juhatuse liikme-ravijuhi leidmiseks.

Konkursil kandideerimise eeltingimus on meditsiiniline kõrgharidus (arst) ning vastutusvaldkonna (ravitöö) juhtimiseks vajalikud teadmised ja oskused. Juhatuse liikmeka sõlmitakse leping tähtajaga 5 aastat.

Läbiviidava konkursi tingimused ja kord on Kuressaare Haigla SA kodulehel **www.saarehaigla.ee**

SEOSSES ETTEVÕTTE KASVUGA ON
EESTI SUURIMA REKLAAMIOSAKONNA
RIDADESSE OODATUD

müügiesindaja

TÖÖ SISU:

- reklaamiprojektide aktiivne müük
- klientidega edukate suhete loomine ja hoidmine
- kliendibaasi haldamine ja täiustamine

KANDIDAADILT OOTAME:

- keskharidust
- väga head eesti keele oskust
- julget, avatud ja sõbralikku suhtlemisstiili
- kohusetundlikkust ja korrektsust
- positiivset ellusuhtumist ja pingetaluvust
- tulemustele orienteeritust
- soovi ennast arendada

KASUKS TULEB varasem aktiivse müügitöö kogemus.

MEIE POOLT:

- hea teenimisvõimalus (põhipalk + tulemustasu)
- erialane koolitus
- positiivne ja loov töökeskkond
- sõbralik ja abivalmis meeskond
- soodsad sportimisvõimalused
- eneseteostus- ja arenguvõimalus Eesti suurimas meediakontsernis

KANDIDEERIMISEKS palume saata CV koos motiivatsioonikirjaga hiljemalt 14. aprilliks 2013 e-posti aadressile ave.lindberg@lehed.ee.
Lisainfo: personalijuht Ave Lindberg, tel 669 8022

ASi Eesti Ajalehed põhitegevusala on kahe Eesti suurima nädalalehe – Eesti Ekspressi ja Maalehe – ning kvaliteetpäevalehe Eesti Päevaleht väljaandmine. Peale paberlehtede haldab AS Eesti Ajalehed ka veebiväljaandeid www.epl.ee, www.ekspress.ee, www.maaleht.ee ja www.aialeht.ee, annab välja ajakirja Maakodu, tegeleb kliendilehtede ja raamatute kirjastamise ning digitaalsete lehtede väljaandmisega. Ettevõtte kuulub börsil noteeritud meediakontserni AS Ekspress Grupp. ASis Eesti Ajalehed töötab 300 inimest.

Eesti Ajalehed

EUROOPA KOHUS
otsib avatud hankemenetluse kaudu

VABAKUTSELISI TÕLKIJAJD,

kellega sõlmida raamlepingud õigusdokumentide tõlkimiseks inglise, prantsuse, saksa, hispaania või itaalia keelest eesti keelde.

Kandideerija peab vastama järgmistele tingimustele:

- akadeemiline kõrgharidus eesti õiguses [(s.o endine bakalaureuse- (160 ainepunkti) või magistriskraad (3 + 2 õppekava)] või muu akadeemiline kõrgharidus [(s.o endine bakalaureuse- (160 ainepunkti) või magistriskraad (3 + 2 õppekava)] ja vähemalt kaheaastane õigustekstide tõlkekogemus;
- suurepärane eesti keele oskus ja eesti õigusterminoloogia tundmine;
- väga hea lähtekeele oskus.

Konkursitingimused on avaldatud 7. märtsi 2013. aasta Euroopa Liidu Teataja S-seerias nr S 47 ja kättesaadavad Euroopa Kohtu kodulehel www.curia.europa.eu. Samal leheküljel on avaldatud ka teisi keelekombinatsioone katvad hanketeated.

Lisainformatsiooni saab aadressilt FreelanceET@curia.europa.eu.

EESTI HELILOOJA KRIMIROMAANIS

„Märt Matis oskab nii ilusti rääkida sellest, mida ta tunneb, kui mõne kriitiku või muusikateadlase ära tapab. Ta räägib sellest, kuidas hakkab asju selgelt nägema, helisid kuulma ja ölu hakkab

selgelt maitsema,” kujutatakse Kivisildniku ja Annmanni krimijutustuses „Visa hing Kilingi-Nõmmelt”, mis põimib elu väljamõeldistega, helilooja Märt-Matis Lile (pildil). EPL

EMP-I KÕRVUTUSKONSERT

Täna kell 19 kõlab Mustpeade majas Tartu ja Tallinna heliloojate looming, mille kannavad ette Tartu Uue Muusika Ansambel ja Uus Tallinna Trio. Kavas ka viis esiettekannet. EPL

BALTIMAADE MUUSIKAAJAKIRI NETIS

31. märtsil ilmus aadressil www.thebalticscene.eu inglise keelse Balti riikide muusikauudiseid kajastava veebiajakirja The Baltic Scene esmaversion. Veebiajakiri on pidevalt uueneva

sisuga ja kajastab võrdselt muusikauudseid Eestist, Lätist ja Leedust. Ajakirja peamise sisu moodustavad intervjuud, plaadiarvustused, sündmuste kalender ja portreelood. EPL

Lahkuvad filmiotsustajad: asi on läinud liikvele

Vestlusring

Andres Laasik
toimetaja

Seoses Eesti filmi instituudi asutamisega lahkus selle asutuse eellase Eesti filmi sihtasutuse senine juhtkond ametist.

Juhataja Marge Liiske ja peaekspert Karlo Funk on juba andnud koha uutele juhtidele. Dokumentaalfilmide ekspert Raimo Jõerand jääb uude asutusse veel kuuks ajaks. Kaks härrasmeest on nõusolevalt vait, kui Marge Liiske räägib kolmikust kui ühtsest meeskonnast, kes uuele koha loovutab. „Eesti filmi instituudi moodustamise ajaks olime me teada andnud, et me ei kandideeri uuesti,” ütleb Liiske. „Oleme olnud pikalt, selle aja jõuab ära väsida.”

●●Kas see juhtkonnavahtetus johtub Eesti filmi sihtasutuse (EFSA) reorganiseerimisest Eesti filmi instituudiks (EFI)?

LIISKE: Jah, EFI moodustamisega tehti kahele põhitöökohale konkurss ja senine juhatus kutsuti tagasi.

JÕERAND: Minul oli tavaline tähtajatu tööleping, kuid ma lahkun kuu aja pärast. Tegelikult peaks ka minu ametikoht roteerima. Ma olen juba kuus aastat oma ametis olnud.

●●Milleks oli üldse EFI asutamist vaja? Kas on midagi, mida EFI saab teha ja mis EFSA-l oli keelatud?

LIISKE: Oiguste poolest ei ole, kuid uus algatus loob ikka

Karlo Funk
peaekspert

Hulk žanreid on rahvuslikus filmis järgi proovimata ja peavool kujunemata.

uusi võimalusi. Kavandatud on valdkondadevaheline organisatsioon, mis tegeleb komplekselt tootmise, harituse, pärandi ja raamatutega. Hea eeskujuna on siin Taani filmi instituut, kelle põhimõte on, et „kedagi ei jäeta lahinguväljale maha”. Valdkonda arendatakse, lahendades selle kitsaskohti.

Tegemist on ideega, mis ringles juba üheksakümnendatel. Kui me 2011. aastal kohtusime tootjatega, et rääkida läbi eelarvet ja tegevussuundi, siis me käisime välja EFI idee. Sellel kohtumisel viibinud kultuuriministeeriumi filminõunik Edith Sepp viis need mõtted ministri lauale ja tema ütles selle peale, et teeme ära. Asi on läinud liikvele, oodatakse filmiala eelarvetõusu.

●●Kas minister on andnud selleks lubadusi?

LIISKE: Lubadusi pole ta andnud. Filmiala struktuursed probleemid sel eelarveaastal lahendust ei leia. EFI asutamisega on minister andnud märku, et ta tahab filmiga tegeleda. On saadud selgeks, et valdkond on alarahastatud ja sellega tuleb tegeleda.

●●Erinevalt praegusest EFI juhtkonnast pääsesite teie pukki ilma filmiinimesi kahte lehte lõhestamata. Kui tähtis on kodurahu omal alal?

LIISKE: Film on suure konfliktiriskiga ala. Inimesed on siin kirklikud ja peavadki olema.

Kisklemine tekib siis, kui raha on vähe. Kui 2007. aastal kasvas eelarve miljoni euro jagu, oli rahu majas. 2008 kasvav veel natuke, pärast seda tulid kärped. Paljud stuudiod tegelevad reklaamiga ja

see kukkus ka ära. Inimesed lähevad kurjaks, kui hing on paelaga kaelas.

FUNK: Soomes anti majanduslanguse ajal filmile raha juurde, et pakkuda ühiskonnale ühendavaid lugusid. Mis puutub kodurahusse, siis on vastutav institutsioon ikka tule all.

●●EFSA tehtud valikute tulemusena on valminud suur hulk autorifilme, kus lavastaja teeb oma stsenaariumi. Miks nii?

FUNK: Projektide pakkumise vahetõde oli selline. Laiemale publikule suunatud projekti leida kujunes keeruliseks. Isegi kui filmi pakutaksegi välja kui publikufilmi, ei pruugi see nii minna. Valmimise periood on pikk, kaks aastat, küsimusele saad vastuse alles kinos.

JÕERAND: Meil ei ole peavoolufilmi jutustamise traditsiooni, pole kriteeriume, mille järgi saaks otsustada, milline on hea peavoolufilmi stsenaarium. See protsess on kujunemisejargus teleseriaalides.

FUNK: Eesti filmi peavool tuleb üles ehitada. See algas tegelikult aastal 2002, kui valmis „Nimed marmortahvlil”, ja protsess kestab. Rahvusliku ajaloo narratiiv on üks peavoolu näiteid, aga ka lastefilmid ja klassikaline draama, mille tunnuseid on näiteks „Sügisballis”. Ent hulk žanreid on rahvuslikus filmis järele proovimata ja

Raimo Jõerand
dokfilmide ekspert

Filmiinimesed on aktiveerunud, on hakatud vabatahtlikult koos käima.

see peavool jääb kujunema veel pikka aega.

LIISKE: Viimase aja suurem muutus on see, et paljud mõtlevad selle peale, kuidas luua inimesi haaravat filmikeelt. Loovkirjutamise töökojad on olnud rahvast täis.

●●Miks mindi kulukasse Artisses? Kes teid sinna ajas?

LIISKE: Filmikultuuri keskuse loomine on olnud päevakorras alates 1990-ndatest aastatest. See otsus sai tehtud, kuna usuti tehtud äriplaani toimumisse.

Kui lepingu tegemiseks läks, siis kõik hinnad tõusid. Tühjadesse saalidesse tuli osta siseseadet, laed kukkusid kokku, kinopiletite hinnad kukkusid masu ajal seitsme euro pealt nelja euro peale. Ühe kino käimalükkamise prot-

sess ongi pikk. Forum Cinemas käivitas oma kino Narvas viis aastat. Meil ei olnud esimeste aastate kahjumi pehmendamiseks puhvrit. Täna teadmisega poleks sellist otsust teinud.

●●Mis roll oli EFSA-l eesti filmi arengusuundade tekkes?

FUNK: Arengusuunad sündisid filmiavalikkuse, erinevate organisatsioonide töö tulemusena. Nende konsensusena.

LIISKE: Raske on defineerida EFSA arengukava, kui valdkonna oma pole. Kultuuriministeeriumiga sai räägitud, et seda oleks vaja. Edith Sepp panustas palju, et eesti filmi arengusuunad saaksid paberile. Hea asja algatamise eest ei tohi peksa anda.

JÕERAND: Arengusuundade loomine mõjus filmiinimestele positiivselt, on hakatud vabatahtlikult koos käima. Inimesed on aktiveerunud, on tekkinud organisatsioonid nagu dokumentalistide gild, režissööride ja stsenaristide liit, mis seisavad oma huvide eest. Arengusuundade tulemusena tekkis nõukoda, mis teeb koostööd EFI nõukoguga.

●●EFI teemadel räägitakse tsentraliseerimisest. Kas EFSA-s jäi kokkukuhjatud võim puudu?

LIISKE: EFI-l on olemas legitiimsus ala arendamiseks.

FUNK: Arukas ja kaval inimene suunab protsesse niikuinii. Kui filmi alal võimu palju tsentraliseeritakse, siis tekib tootjatel mugav olukord, kui nad ei vastuta enam millegi eest.

JÕERAND: Siis võib tekkida vastuolu tootja ja lavastaja vahel.

●●Kui puhtaks plats lüüakse? Kas mingi side jääb?

LIISKE: Jäävad kõik teised töötajad peale meie kolme.

●●Mis teist edasi saab?

FUNK: Mul on vara veel sellele küsimusele vastata.

LIISKE: Mina lähen tootvale tööle, aianduse alale, mis on seotud astelpajukasvatusega.

JÕERAND: Tahan hakata jälle filme tegema. ●

Kaardimuutused filmi alal

●●EFSA juhataja Marge Liiske asemel on 1. aprillist EFI juhatajate liige Edith Sepp-Dallas

●●EFSA peaeleprid Karlo Funki asemel on 1. aprillist EFI peaproductsent Piret Tibbo-Hudgins

●●Filmiexpert Raimo Jõerand lahku kuu aja pärast.

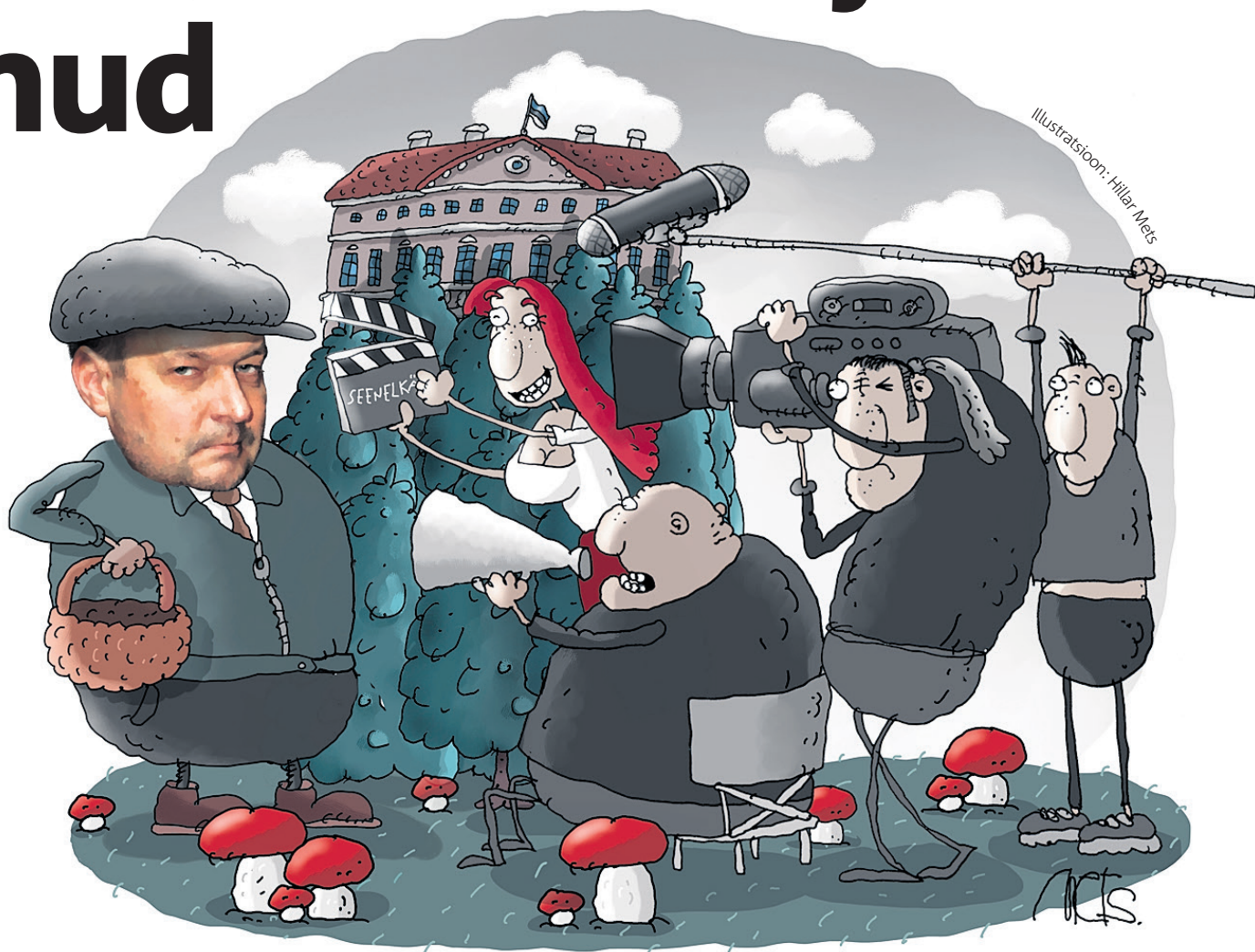
●●EFSA juhatus oli kaheliikmeline, sinna kuulusid juhataja ja peaeexpert. EFI juhatus on üheliikmeline.

●●Eesti filmi instituut loodi kultuuriministri käskkirjaga jaanuari alguses.

Marge Liiske
juhataja

On saanud selgeks, et valdkond on alarahastatud ja sellega tuleb tegeleda.

VILJANDI JOOKSUL 1500 OSALEJAT

1. mail toimuvale ümber Viljandi järve jooksule on end esimese hooga kirja pannud juba 1457 sportlast, kellest 140 läbivad raja kepikõnniga. Jooksule saab registreeruda veel kuu aega, kokku on võistlusele oodata ligi 3500 jooksjat ja kepikõndijat. **Delfi**

LILIENTHAL EM-IL 12.

Markus Lilienthal (pildil) tuli möödunud nädalavahetusel Itaalias peetud purjetamise noorteklassi Zoom8 Euroopa meistrivõistlustel eestlastest parima lõpptulemusega 12-ndaks. **Delfi**

KORVPALLI MEISTRILIIGA

Korvpalli meistriliiga veerandfinaalid algavad järgmisel teisipäeval, 9. aprillil, kui omavahel kohtuvad Kalev/Cramo ja Tallinna Kalev. Tartu/Ülikool Rock – Valga Maks ja Moorits, Rakvere Tarvas – KK Pärnu ja TYCO Rapla ning TTÜ paaride avamängud toimuvad kolmapäeval, 10. aprillil. **EPL**

BOLT VÕITIS TAAS

Maaailma kiireim sprinter Usain Bolt (Jamaica) võitis Copacabana rannas peetud võistlusel 150 meetri jooksu 14,42-ga, selle distantsi maailmarekord 14,35 on Bolti nimel aastast 2009. **ERR**

Barcelona ja PSG vastastikune kiidulaul lõppeb täna lahinguga

Meeskonnad alustasid oma Meistrite liiga matši juba möödunud nädalal meedia vahendusel.

Aet Süvari
aet@ep.lee

Prantsuse ja Hispaania jalgpalli vägikaikavedu on viimastel aastatel saanud peaegu niisama kõvaks madinaks kui sakslaste ja hispaanlaste omavahelised kohtumised. Võib-olla isegi teravamaks, sest kuigi sakslased ja hispaanlased on suurturniiridel koon-dise tasemel tõsiseid lahinguid andnud, on Hispaania Prantsusmaaga üksnes viimase aasta jooksul kolm korda väga pineva lahingu pidanud. Nii on mõnes mõttes tänane Paris Saint-Germaini (PSG) ja Barcelona kohtumine nagu jätk sellele üsnagi teravaks kujunevale rivaliteedile.

Alles nädal tagasi kohutus Hispaania koondis, mille tuumik koosneb ka Barcelona põhimängijatest, Pariisis prantslastega ja suutis põneva kohtumise 1 : 0 võita. Kuigi PSG mõju pole Prantsuse koondises nii tugevasti tunda kui Barca oma Hispaania

sus. Saan seda väita juba selle pealt, kui väsinud mängijad on, aga see ei tähenda, et otsime juba vabandusi,” tsiteeris Rourat Hispaania spordileht Marca. Hea uudis Barcelona jaoks on kahtlemata see, et kuigi eelmisel nädalal kaheldi, kas Jordi Alba ja Xavi taastuvad oma pisitraumadest Meistrite liiga mänguks, olid mõlemad mängijad eilseks kenasti mänguvormis.

Kes on soosik?

Mõlemad meeskonnad on osavad meediaga suhtlejad ja teavad suurepäraselt, et üks õige vutimatš hakkab tegelikult pihta juba mitu päeva enne kohtuniku antud algusvilet. Ajakirjanduses tuleb enne kohtumist just parajal määral alandlikkust üles näidata, oma vigadele ja väsimusele rõhuda, samal ajal vastast üles kiites ja teda favoriidiseisusse upitades.

Oma viimaste aastate klubi-jalgpalli maailmavalitseja staatust arvestades on Barcelonal muidugi väga raske soosiku rolli kuidagi PSG õlgadele sokutada. Kuidas nad seda teha üritavad? Rõhudes eelkõige PSG tähtmängija Zlatan Ibrahimovići värvikale kujule.

Jordi Roura tegi otsa lah-ti, pajatades pressikonverentsil südamlikkusest pakatades: „PSG on väga raske vastane, seda eriti siis, kui Ibra saab mängida.”

Nimelt otsustas UEFA alles eelmisel nädalal vähendada PSG ründajale Ibrahimovići kaheksandikfinaali

lis punase kaardi eest määratud kahemängulist keeldu ning seetõttu saab too juba avamängus Barcelonaga kaasa teha. See on Barcale loomulikult hoop – kuigi eurosarjas pole Ibra tavapärast sarnanud (tema nimel on praegu seitsmest mängust kaks väravat), on ta Prantsuse liigas lõonud lausa 25 väravat. Ibra tunneb hästi ka Barcelona treenerite käekirja, sest on ise Pep Guardiola käe all klubis mänginud. Mitte et tal seda teadmist muidugi eriti vaja oleks – ta on näidanud osavust ja kiirust igasuguse vastase vastu mängides.

Statistika võlu

Kuid ega PSG pallurid ka millegagi võlgu ei jää. Komplimente vastasele pudeneb nagu okkaid liiga kauaks tuppa jää-

Kuidas on meeskonnad varem mänginud?

Kuidas on Meistrite liiga veerandfinalistid mänginud üksteise vastu ja veerandfinaalides üldse?

Võite		Võit	Viik	Võit		Kaotusi
MADRIDI REAL		1	0	2		GALATASARAY
23	6	Veerandfinaali ajalugu		3	1	
MÜNCHENI BAYERN		2	1	3		JUVENTUS
13	10	Veerandfinaali ajalugu		4	10	
PARIS SAINT-GERMAIN		1	1	1		BARCELONA
1		Veerandfinaali ajalugu		2	12	
MALAGA		Pole kohtunud			DORTMUNDI BORUSSIA	
Debütant		Veerandfinaali ajalugu		2	3	

Allikas: Reuters; graafika: Maret Müür

PSG fännid ja ka klubi ise loodavad, et Zlatan Ibrahimović päästab nad Barca vastu hädast.

Foto: AP/Scanpix

MEISTRITE LIIGA

Veerandfinaalid, I mäng

TÄNA 21.45

PSG – Barcelona
Müncheni Bayern – Torino
Juventus

HOMME 21.45

Malaga – Dortmundi Borussia
Madridi Real – Galatasaray

Täna Delfi Spordis: Meistrite liiga: kas Barcelona särab Pariisis? Kes jääb peale Bayerni ja Juventuse vahel?

Kahe vana vutifilosoofia põrkumine

Samal ajal kui Barca peab oma soosikustaatus Pariisis õigustama, mängib teine suurfavoriit, Müncheni Bayern kodus Torino Juventusega. Ka seal on oodata tõelist põnevusduelli.

Mõlemad meeskonnad on heas hoos. Bayern on paari-kümne punktiga Saksamaa liiga liider ning neil on seljaga suurestooriline tujutõstev võit Hamburgeri üle. Kuid Itaalia liiga liider Juventus sai nädalavahetusel jagu ammu-sest rivaalist Milano Interist – ja seda veel võõrsil! Kui see toonust ei tõsta, siis mis veel?!

PSG–Barca mängus kohtuvad põhimõtted rahaga. Münchenis aga hakkavad mõõtu võtma kahe kuulsa ja mõneti vastandliku vutifilosoofia parimad esindajad. Müncheni Bayern on tänavuses Meistrite liigas löödud värvate poolest esikohal. Nende tugevus seisneb efektiivses ja meisterlikus rünnakus. Juventus seevastu pole lasknud viimases viies Meistrite liiga mängus endale ainustki väravat lüüa.

nud jõulukuuselt. Kes muu kui endine „maailma parim jalgpallur” David Beckham ise ütles beIN Sporti veebiväljaandele: „Barcelona on ilmselt maailma parim meeskond ja Messi maailma parim jalgpallur. Meil ei jää üle muud, kui ennast veenda, et on võimalik neid võita.” Kuigi inglase keskvaljamees ei pruugi ise platsile saadagi, on Beckham klubis kena eestkõneleja, sest tema sõnadel on (eriti Briti) meedias kaalu.

Prantslased on aga klubide vastastikustest kummar-dustest hoolimata juba fännide seas paanikat külvama asunud, rõhutades PSG jaoks ebameeldivat statistikat. Carlo Ancelotti käe all edukalt 4-4-2 formatsiooni mänginud klubil ei ole nimelt sellisele mänguskeemile kindlaks jäänud suurt edu loota, sest nagu kirjutab Prantsuse päevaleht L'Equipe, pole 4-4-2 või 4-4-1-1 formatsioonis mänginud klubid ei Hispaania liigas ega Euroopas Barca vastu enamasti edu saavutanud. Ainult Celtic suutis niimoodi Barcat võita, seitse meeskonda on kaotajaks jäänud. ●

Mõlemad meeskonnad teavad, et enne matši tuleb vastast meedias kiita.

Viimase kahe riigi kohtumise võitis Hispaania, mille tuumikus Barca mängijad.

meeskonnas, oli siiski nende-ridadest paar meest koon-dise eest platsil ja seega võib tänaõhtuse Meistrite liiga veerandfinaali eel olla *déjà-vu* tunne mõlemas meeskonnas üsna suur.

Muidugi on äsjaolnud koondise MM-valikmäng ainult üks nüanss paljude detailide reas, mis võivad juba enne mängu enese toimumist lõpptulemust natukene mõjutada. Mitte ainult rivaliteedi pärast – ega ilmaasjata rääkinud Barca abitreener Jordi Roura pressikonverentsil niinimetatud FIFA-needusest, mis on tema meeskonda tihti pärast koondise kohtumisi kummitanud. „Prantsusmaa–Hispaania mäng nõudis paljuri-telt väga palju energiat ja ka plats oli üsna kehvast sei-

Alar Varrak ei pea Balti pronksiseeriat mõttetuks

Kalev/Cramo jahib pronksi Balti liiga turniiril, kus Baltikumi parimad korvpallitimid ei osale.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

Neli aastat tagasi tegi Tartu Ülikool/Rock Eesti klubi korvpalli ajalugu, kui jõudis esimese Maarjamaa võistkonnana Balti liigas nelja parema hulka. Sealsed mõõduvõttud Baltikumi suurtega said sildestatud suurte mängudena ja kuigi poolfinaalis tuli Kaunase Žalgirise paremust tunnista, alistasid tartlased kolmanda koha mängus Riia ASK.

Sel nädalal on Kalev/Cramol samuti võimalus võita Balti liigas pronksmedalid. Seda juhul, kui kahe mängu kokkuvõttes alistatakse Riia Barons. Siiski ei tihka hing täna algavat duelli kuidagi suureks mõõduvõtuks ristida.

„Baronsiga mängud on ikka tähtsad. Medal on ju mängus,” ei olnud Kalev/Cramo peatreener Alar Varrak nõus algavat seeriat mõttetuks nimetama.

Põhjus, miks tänavune pronksilahing avalikkust kihama ei pane, peitub selles, et sel hooajal ei osale tiheda mängugraafiku tõttu Balti liigas regiooni kolm suurt: Riia VEF, Kaunase Žalgiris ja Vilniuse Lietuvos rytas. Seetõttu ei saa praegust liiga esinelikut ehtida ka tiitliga Baltikumi parimad.

Eri formaadid

„Kolmas on siiski mingi koht ja kui näiteks Eurocupil tuleb meeskond kolmandaks, ei hakata ju lugema, mitu võistkonda astme võrra kõrgemal Euroliigas on. Selge, et me lootsime finaali jõuda, aga üks õnnetu mäng Ventpilis rikkus võimaluse ära, aga nüüd tuleb praeguses seisus maksimum võtta,” lisas Varrak. Medalite ja au kõrval sel hooajal rohkem mängus ei olegi, sest liiga laienemise tõttu parimad meeskonnad rahalisi preemiaid ei teeni.

Balti liiga on aastate jookul näinud eri formaate, ent see hooaeg on esimene, kui

Kalev/Cramo meeskond läheb Balti liiga pronksmedalit püüdma suure innuga.

Foto: Tanel Meos

regiooni kolm suurt sarjas üldse ei osale. Seetõttu kadus ära ka vahepeal tekkinud kahe divisjoni süsteem, sest muidu oleks võistkondi lihtsalt liiga väheks jäänud, ja kõik 23 klubi

nud hooajal pääsesid Lietuvos rytas, Žalgiris ja VEF näiteks kohe veerandfinaali ja jagasid omavahel lõpuks ka medalid.

Varrak rõhutas, et Balti liiga laienemine on Eesti jaoks positiivne, kuna annab peaaegu kõigile meistrisarja võistkondadele võimaluse end ka rahvusvahelisel areenil proovile panna. Sel hooajal ei osalenud vaid KK HITO.

„Kui ainult Kalev/Cramo seisukohast vaadata, läks meil sel aastal natuke paljuku. Mänge ja sõite oli nii palju, et mingil perioodil ei saanudki praktiliselt trenni teha,” lausub Varrak. „Seega võiks meie koha pealt järele mõelda, kuidas olukorda optimeerida, aga see on juba uue aasta teema.”

Täna algavat duelli ei saa suureks mõõduvõtuks ristida, sest parimad ei osale.

mängisid ühel tasemel.

„Eks ta on selgelt huvitavam, sest liiga on läinud ühtlasemaks ja kõik võivad kõiki võita. Muidu oli nii, et meeskonnad mängisid põhimõtteliselt 4.–5. koha peale, nüüd on võistkondadel selge siht, et kui nad mängivad terve hooaja hästi, võivad nad liiga ära võita,” rääkis endine tippmängija Heino Enden. Mõõdu-

Balti liiga võib veel jätkuda

Võib-olla aga ei lõppe Kalev/Cramo Balti liiga hooaeg ka sel nädalal. Nimelt on õhus n-ö Balti liiga superkarikatuur-niiri võimalus. Kui hooaja alguses pidid seal osalema Baltikumi kolm suurt ja tänavune liiga meister, siis nüüd kaldub kaalukauss pigem kolme riigi valitsevate meistrite suunas. Neljas osaleja selgub *wild-card*i alusel ja selleks võib olla nii Balti liiga tšempion, kuid ka näiteks Vilniuse Lietuvos rytas.

Korvpalliliidu peasekretäri Karel Loide sõnul peaks turniiri toimumine selguma käesoleva nädalaga ja kõige tõenäolisem mänguag oleks aprilli teine pool.

Fuentes paljastab Hispaania spordi dopingupatustajad

Hispaania sportlaste arst lubab Rahvusvahelise Antidopingu Agentuuri- ga koostööd teha.

Jüri Butšakov
sport@delfi.ee

Jalgrattamaailma vapustanud dopinguskandaali Operatsioon Puerto peategelase, kurikuulsa dopinguarsti Eufemiano Fuentesi ülestunnistused Hispaania kohtus võivad aluse panna jalgpalli ajaloos suurimale keelatud ainet skandaalile.

Fuentes, kes on Hispaanias dopinguvastutamise pärast kohtu all, on andnud teada, et ta on valmis tulevikus Rahvusvahelist Antidopingu Agentuuri abistama.

Kuna tema 200 kliendist vaid 50–60 olid jalgratturid, usub Hispaania antidopingu agentuuri direktor Ana Muñoz, et Fuentesi ülestunnistused võivad avada jalgpallimaailma dopingusaladused.

„Kui kohtusaaga ükskord lõpeb, lähen isiklikult kohtuniku juurde ning palun tal endale anda kõik dokumendid ja verekotikesed. Seejärel teeme kõik, et identifitseerida sportlased, kes olid Fuentesiga seotud,” lausub Muñoz.

Fuentes on vihjanud, et rat-

turite kõrval patustasid dopinguga ka jalgpallurid ja tennisistid. „Olen saanud surma-ähvardusi. Mulle öeldi, et kui ma teatud asju ütlen, tekivad mu perekonnal ja mul endal tõsised probleemid. Mind on ähvardatud kolmel korral ning neljandat enam ei tule. On spordialasid, mille puhul vas-

Fuentes, kellel oli 200 klienti, on kohtu all dopinguga varustamise tõttu.

tu hakata ei saa, sest neil on väga võimsad legaalsed võimalused enda kaitsmiseks,” sõnas ta.

Väiteid pole kontrollitud

Igal juhul on Fuentesi sõnad tekitanud Hispaanias juba paraja kaose, sest erinevates jutuaamistes on läbi lipsanud nii tiipennist Rafael Nadal kui ka Hispaania jalgpallikoondislaste ja superklubide Madridi Reali ja Barcelona mängijate nimed. Ent esialgu on väited kõigest pahatahtlikud kuulujutud sportlaste patustamisest. Väidetavalt on juba sekkunud ka kuninglik perekond, kelle soov on spekulatsioonidest hoiduda. ●

Raio Piiroja tõmbas treeningul reielihase

Üle poolteise aasta taas Eesti koondises mänginud Raio Piiroja sõitis tagasi Hiinasse oma koduklubi Chengdu Bladesi juurde, kus teda tabas taas tagasilöökk. Nimelt tõmbas ta treeningul ära reielihase.

„Enne liigamängu proovisin küll sooja teha, aga jalg ei kannatanud,” sõnas Piiroja. Ta ei osanud veel öelda, kas tegu oli kerge venitusega või on asi tõsisem. „Eks aeg näitab, aga loodan, et kerge. Klubi ei olnud just väga õnnelik,” tõdes ta, lisades, et ega see tööandjale meeldi, kui koondise eest sai ta 90 minutit mängitud, aga klubi juures „viskas kohe taas selili”.

„Klubid survestavad väga tihti, et mängija ei läheks koondise eest mängima. Selliseid olukordi, kus klubi ütleb, et väga tore, mine ikka, tuleb harva ette,” rääkis Piiroja. Samas on kohtumised kodumaa lipu all tihti kasulikud ka klubile, sest näiteks Norra liigat vaadatakse vähe, aga koondise mängus püsib mängija pildil ja tema väärtus kasvab. „Aga eks klubid vaatavad ikka enda mätta otsast – nende vara mängib ja kui vigastada saab, peavad nemad palka edasi maksma,” lisas Piiroja, kes jätkuvalt naudib rahvusmeeskonna esindamist. ● **Dannar Leitmaa, Eesti Ekspress**

Veloturniir algas raskelt

Eile alanud Baski velotuuri teevad kaasa mõlemad Eesti tippnõukurid Tanel Kangert ja Rein Taaramäe. Esimesel etapil, mille nii start kui ka finiš olid Elgoibar, sai Astana värvides pedaaliv Kangert 63. koha, Cofidise rattur Taaramäe oli 112. kohal.

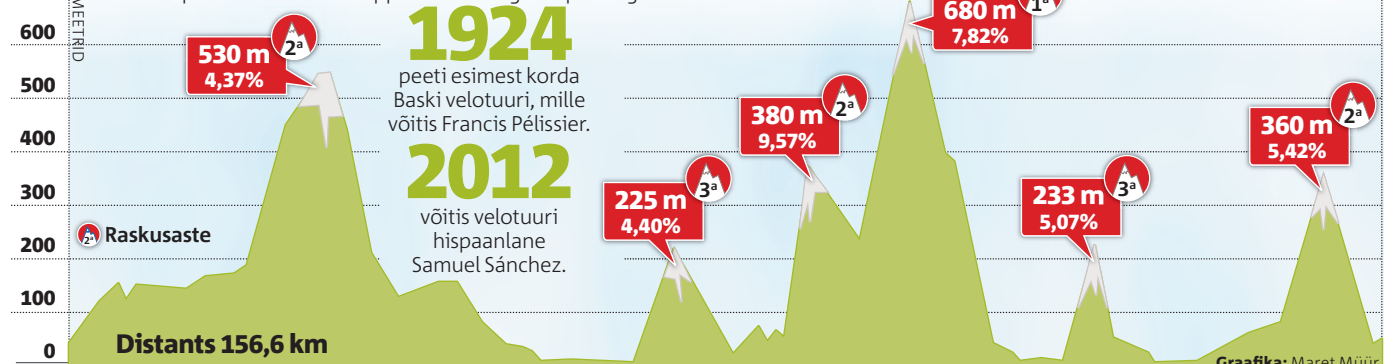
Esikoha võitis austraallane Simon Gerrans (Orica-Green-EDGE), kes läbis esimese etapi 156,6 kilomeetrisel raja nelja tunni, kuue minu-

ti ja 33 sekundiga. Temaga sama ajaga lõpetasid ka teine ja kolmas, slovakk Peter Velits (Omega Pharma-Quick Step) ja hispaanlane Ángel Vicioso (Team Katusha). Kangert kaotas võitjale 21 sekundit, Taaramäe 3 minutit ja 47 sekundit.

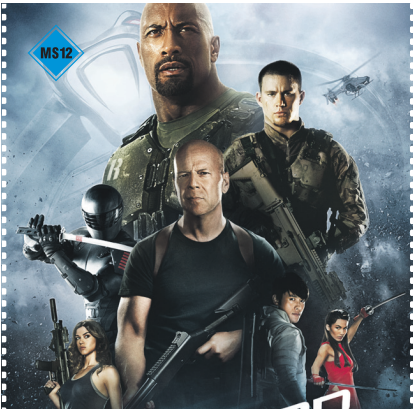
Baski velotuur on traditsiooniliselt üliraske. Ränkade tõusudega on kõik etapid. Täna teine, 170 kilomeetrine etapp viib ratturid Elgoibarist Vitoriasse. ● **EPL**

Baski velotuuri ränkrasked etapid 1.–6. aprill 2013

Eile alanud Baski velotuur pakkus juba esimesel etapil rohkesti ronimisvõimalusi. Alles laupäevane viimane etapp on veidi laugema profiiliga.

MS12

G.I. JOE 3D KÄTTEMAKS

13.45 (ainult P,N) 14.15 (v.a. P,N)
16.25 (v.a. L) 17.35 (v.a. P)
19.00 (ainult P) 20.25 (v.a. P,N) 21.35
A. Le Coq sviit:
20.00 (ainult E,T) 21.00 (ainult R)

MS12

VASTUVÕTUREEGLID

Võta vastu
tina fey paul rudd

14.00 16.35 18.55 (v.a. N) 21.30

K12

KÕRVALMÕJUD KINODES 29. MÄRTSIST

16.45 19.15 (v.a. E) 21.40

PERE

KRUUDID

11.15 (P,N) 11.45 (v.a. P,N) 13.20
16.30 (P,N) 16.55 (v.a. P,N) **EST 3D**
A. Le Coq sviit: 12.00 (ainult L)

12.05 14.25 19.05 (R, L, K) **EST 2D**

11.30 12.15 (v.a. P) 12.40 (ainult P)
13.55 14.55 (v.a. P) **RUS 3D**
15.20 (ainult P) 19.05 (T, N)
A. Le Coq sviit: 12.30 (ainult R)

19.25 (ainult E) **ENG 3D**

MS12

KEHA

EELLINASTUS!
4. aprill 20.30
KINODES ALATES 05.04

MÖBIUS 19.15 21.45 (v.a. N) **K12**

MUSTAD MÄNGUD 17.10 22.00 **K14**

BOLSHOI BALLETT: ESMERALDA L
ainult 31. märts 18.00 **(KORDUS)**

NATIONAL THEATRE LIVE: INIMESED L
ainult 1. aprill 19.00 **(KORDUS)**

ANNA KARENINA 13.15 (ainult L, K) **MS12**

ELAVAD PILDID 13.15 (v.a. L, K) 18.30 (v.a. N) **MS12**

GAMBIIT 17.15 (v.a. P,T, N) **MS12**

KOHTUMÕISTJA 19.25 (ainult K) 21.15 (ainult P, E) **K12**

KOLLEGE KOMPANII 2D EST **PERE**

11.25 15.45 18.45
A. Le Coq sviit: 18.00 (ainult R)
16:05
A. Le Coq sviit: 15.00 (R, L) **3D RUS**

LAMMUTAJA RALF 2D **PERE**

12.45 **2D EST** 11.40 **2D RUS**

LAULUÄSSAD 16.00 (v.a. P, E, K) **MS12**

LISA LIMONE JA MAROC ORANGE: TORMAKAS ARMULUGU 3D 11.20 L

MAKAAS MARCO 2D EST 11.15 **MS6**

MAMMA 21.55 (ainult P, E, T) **K12**

METSIK KOOLIVAHEAEG 17.15 (P, T) 21.55 (v.a. P, E, T) **K16**

MILLEGA TEGELEVAD MEHE 21.50 (ainult R, P, K) **K16**

PARALLEELMAAILMAD 2D 16.00 (ainult P, E, K) **MS12**

PATUNE KIRG 21.15 (ainult L, T) **K12**

PELGUPAIK 16.20 **MS12**

SUUR JA KÕIKVÕIMAS OZ 3D **MS6**
11.25 15.45 18.45
A. Le Coq sviit: 18.00 (ainult R)
16:05
A. Le Coq sviit: 15.00 (R, L) **3D RUS**

TUME TAEVAS 21.50 (v.a. R, K) **K12**

Coca-Cola PLAZA

www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

TÖÖTATUD MAA 19.25 (v.a. E, K) **K12**

TÄITSAMEHED **K14**
14.15 21.10 (ainult P)
21.25 (v.a. P, E, N) 21.45 (E, N)

TÜDRUKUTE SALAJUTUD **MS12**
15.05 17.20 (ainult N) 19.05
(ainult P) 19.30 (v.a. P, N)

VABASTATUD DJANGO **K14**
21.15 (ainult R, K)

VISA HING: HEA PÄEV, ET SURRA **K12**
19.35

HIGLASETAPJA JACK 3D **MS6**
ainult 30. märts 16.25

HÄDAABIKÖNE **K14**
ainult 4. aprill 21.15

IDENTITEEDIVARAS **K14**
ainult 1. aprill 19.15, 4. aprill 18.55

KURJAD HINGED-FEEL THE DIFFERENCE! **K16**
ainult 4. aprill 21.00

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00
Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väärikad kinohommikud
Elsa ja Fred
Filmi juhatab
sisse Ene Paaver.

Iga 5. seanss TASUTA!

11:00

Möbius
15:25 21:50

Mustad mängud
19:20 21:25

KINO
»SÕPRUS«

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

Murtud
17:00 21:30

02.04

Elavad pildid	10:50 17:05	Möbius	15:25 21:50
Väärikad kinohommikud: Elsa ja Fred	11:00	Makaak Marco	15:30
Renoir	13:20 19:40	Mustad mängud	19:20 21:25
Murtud	13:35 17:30		

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

02.04

Murtud	17:00 21:30
Renoir	19:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

Danske Bank
New Standards

19.-28.04.2013

JAZZkaar

T 23. aprill kell 18 Merepaviljon

MICHEL PORTAL & BOJAN Z (Prantsusmaa)

Piletid müügil Piletilevi müügikohtades ja internetis www.piletilevi.ee
Jazzkaar info 666 0030 ja piletid@jazzkaar.ee.

KAF **ERGO** **EestiPäevaleht** www.jazzkaar.ee

FILMI „VASTIKUD ÜLEMUSED“ REŽISSÖÖRILT

IDENTITEEDI- VARAS

TIBI MÖLLAB TÜÜBI KULUL

KINODES 5. APRILLIST!

TALLINNA LINNATEATER

Eesti filmi laulud
22., 23. aprillil 19.00

Päl-tänava poisid
juunis-juulis 20.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

3. aprillil kell 18.00

“ET LEEKIDES LEEGIKS MU LEEKIV...”

Pila- ja kiusutekste eesti luule- ja kirjandusloost muusikaliste vahepaladega esitavad EDA AHI, KRISTEL MÄGEDI, VERONIKA KIVISILLA, MARKO MARTINSON, KAUR RIISMAA JA JÜRGEN ROOSTE.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2 eurot, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1 euro

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht
ESTI EKSPRESS

EestiPäevaleht

**Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.**

Lõhutud küttepuude
müük, tellimine: tel 600 5323

• Profi töötool Kinnarps.
Uue hinnaga saad meilt sama tooli +
kogu kontori sisustuse. Kasutatud büroo
ja profimööbel. Tähetorni 21-i Tallinn
E-R 10-17 Apuneks OÜ

• **Otse omanikult üürida 2 toaline korter.** Põhja Tallinn. Hind 300+kom. Tel 58188241.

- Laen kinnisvara tagatisel.**
 AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln.
 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge
 tingimustega, konsulteerige asjatund-
 jatega.

- **Kenad ja särtsakad noored massöörid Berit (19) ja Laura (23) kutsuvad lõõgastavale üksik ja paarismassaažile.**
Tel 53820188.
- **Klassikaline üldmassaaž 50 min.**
15 EUR <http://web.zone.ee/massaazh/>

• KAARDIDENNUSTAVAD
 Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee
• Parkett ja laudpõrandate lihvimine, lakkimine ja hooldamine. Tel 515 7556.

- AS Sillamäe Veevärk teatab: Alates 01.05.2013 hakkab Sillamäe linna kodutarbijatele kehtima järgmine maagaasi hind – 0,403 EUR/m³. Hind on arvestatud maagaasi kütteväärtust, rõhku ja temperatuuri arvestamata ning ilma käibemaksuta.
- Maanteeamet teatab sundvõrandamise taotluse esitamise kavatsusest Harjumaal Kõue vallas Silmsi küla asuva Kaasiku kinnisasja osas, millest on vajalik äralõigete riigimaantee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa Kose-Mäo teeliigule ehitamiseks. Kahe nädala jooksul palume kinnisasja omanikul ja piiratud asjaõiguste omajatel Maanteeametile esitada oma arvamuse ja vastuväited. Kose-Mäo teeliigule eelprojektiga on võimalik tutvuda Maanteeameti maatlitsuses aadressil Pärnu mnt 463A, 10916 Tallinn, kontakttelefon 614 9333.

Eino Marki perekond

Kaastöötajad Laura kauplusest

XVI lend

Töökaaslased ASist Hansabuss

Kollegid Danske Bankist

Töökaaslased Grindeks Eesti filiaalist

Sügav kaastunne omastele

surma puhul

Kadri, Marge, Mariana,
Marika, Ruth

Eesti Filharmoonia Kammerkoor

Kolleegid
Haapsalu Uksetehasest

surma puhul

Ärasaamine
laupäeval 6. aprillil kl 11.30
Tallinna Krematooriumis
Pärnamäel

Hüvastijätt
3.aprillil kl 13
istini matusekeskuses,
Keemikute 1 b

perek. Kasemaa, Sinimäe
Reiman, Ojapõld
kodutänavast

Endised töökaaslased
Eesti Meteoroloogia ja
Hüdroloogia Instituudist

Eesti Kontsert

Töökaaslased ASist
Tallinna Jäätmete
Taaskasutuskeskus

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

09.00 Loomeliitude ühispleenum 25

13.00 Prillitoos (subtiitritega)*

14.00 Puutepunkt (subtiitritega)*

14.30 Meie inimesed: Külli*

14.50 Osoon (subtiitritega)*

15.25 Välisilm*

16.00 Telelavastus Kevadine eine (ETV 1994)

16.30 Welcome To Estonia ehk kellest saab au-eestlane?*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Draamasari Õnne 13 (Eesti 2007)

17.40 Draamasari Südameasi: Õeluse-kott (Inglise 2009)

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 474

06.45 Joonissari Lucky Luke seiklused: Billy ja poisid

07.10 Joonissari Delfiin Flipper: Külalised

07.35 Joonissari Sylvesteri ja Tweety seiklused: Džungel tahvil. Mis sagedus see on, kiisu?

08.00 Reporter*

09.00 Roosa teemant*, 82

10.00 Keelatud vili*, 95

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5465

11.30 Tohter Olaf*

12.30 Söber koer*

13.00 Ärapanija*

13.30 Doktor Oz: Viis testi, mida mehed vajavad

14.30 Komissar Rex: Laste surmaiha

15.30 Punased roosid, 475

16.30 Roosa teemant, 83

17.30 Kodus ja võõrsil, 5466

18.00 Küladetektiivid, 2: Vaikimisraha

19.00 Reporter

20.00 Eesti kõige-kõige

20.30 Krimi

21.00 Kriminaalne Venemaa: Vanakraamikoguja

21.35 Nikita: Ohtlik amet

22.35 Mängufilm Icarus (Icarus, Kanada 2010)

TV3

06.15 Multifilm Huntik

06.40 Multifilm Winxid

07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks

07.30 Multifilm Beyblade: metallvõit-lejad 1, 24: Ilus Kotkas

07.55 Armastus võidab, 6*

08.55 Kirgede torm, 1601*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6441*

10.20 Top Shop

10.35 Kälimehed 2, 9

11.35 Meisterkock 1, 9: Võistlejad peavad katma pulmalaua. Kui pearoog kaotsi läheb, järgneb kaos...

12.30 Ment 2, 4: Aprill*

13.30 CSI Miami 10, 07: Patustaja võtab kõik*

14.30 Vaprad ja ilusad, 6442

15.00 Lena, mu elu armastus, 65

16.00 Armastus võidab, 7

17.00 Kirgede torm, 1602

18.00 Kättemaksukontor 5, 1: Õnnelik enesetapja

19.00 Seitsmesed uudised

20.00 Kaua võib!

20.30 Suletud uste taga 2, 10: Ema on varas

21.30 Dr House 8, 17: Meil on mune vaja

22.30 KINO3: Mängufilm X-mehed: Viimane vastuhakk (X-Men: The Last Stand) Kanada-USA-Inglise 2006 ulmemärul.

00.30 CSI kriminalistid 12, 2: Pealekaebajad

01.30 Vabaduse hind 1, 2: Koguja

02.25 Kuni surm meid lahutab 4, 5: HD TV

02.50 Kaua võib!*

03.20 Stop!*

03.45 Suletud uste taga 2, 10: Ema on varas*

04.40 Seitsmesed uudised

05:30 Lena, mu elu armastus, 65*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Animasari Võlukarussell: Porgandi-peenra võistlus (Prantsuse 2009)*

07.20 Animasari Tatonka lood*

07.30 Animasari Ruff tegutseb*

07.42 Animasari Ma olen hirmus mutukas: Termiit (Iiri 2012)*

07.44 Animasari Mina olen loom*

07.45 Seiklussari Willy Fogiga ümber maailma*

08.15 Lastetuba

08.30 Õpiüü!: Ilmatsalu (Eesti 2006)

09.00 Ringvaade*

10.05 Midsomeri mõrvad

11.35 Jüri Üdi klubi*

12.32 ERR-i uudised

17.00 Kalailm*

17.30 Rakett 69*

18.00 Animasari SimsalaGrimm

18.25 Animasari Näh (Inglise 2007)

18.30 Lastetuba

18.45 Animasari Võlukarussell

18.55 Animasari Jutud väikestele lastele

19.05 Animasari Tinga Tinga lood

19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles)

19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles)

20.00 Pealt-nägija (venekeelsete subtiitritega)*

20.45 Roki seitse lainet: Vasakpoolsus. Ameerika alternatiivrokk (Seven Ages of Rock, Inglise 2007)

21.30 AegRuum Kosmosekangas, 1/4: Mis on ruum? (Fabric of the Cosmos, Kanada 2011)

22.25 4x4. Magadan, 1/10

22.55 Eesti TOP 7

23.40 Kuritegu*

00.35 Midsomeri

mõrvad: Läinud aasta mudel (Midsomer Murders, Inglise 2006)*

02.15 ERR-i uudised

TV6

06.00 Hommikuraadio

08.30 Seitsmesed uudised

09.30 Kodu keset linna 3, 39

10.00 Kutsuge Cobra 11 8, 3

11.00 K-Pax

13.10 Top Shop

13.30 Kodu keset linna 3, 40

14.00 Farscape – kosmoses kaotsis 3, 46

15.00 Kutsuge Cobra 11 8, 3

16.00 Kolmas kivi Päikesest 4, 77

16.30 A-Rühm 3, 16

17.30 Kutsuge Cobra 11 8, 4

18.30 Simpsonid 18, 15

19.00 Perepea 7, 8

19.30 Seks ja linn 2, 14

20.00 Kolmas kivi Päikesest 4, 78

20.30 Simpsonid 18, 16

21.00 Kõige naljakamad koduvideod

21.30 OTSE Euroopa jalgpalli meistrite liiga

23.40 Paljalt naljakas 1

00.10 Eureka 3, 18

01.10 Salatoimikud 2, 48

02.10 Paljalt naljakas 1

02.40 Täna õhtul, otse-eetris*

03.40 Hommikuraadio

04.40 Kodu keset linna 3, 40

05.00 Seitsmesed uudised

05.50 Uudis-temagasin

Kanal 11

05.30 Roosa teemant, 12

06.15 Totaalne ärkamine!

09.00 Doktor Oz*

09.55 Ellen*

HOROSKOOP

JÄÄR Oled üsna sõjakas meele-olus ja püüad iga hinna eest oma konkurentidele kohta kätte näidata. Sul on raske olla nõus mõne teisejärgulise rolliga, mistõttu võid kergesti vindi üle keerata.

SÖNN Püüa vältida olukordi, mida saab tõlgendada kahemõtteliselt. Keegi võib sinu vastu ebaausalt käituda või koguni valetada.

KAKSIKUD Tunned, et paljud vanad elusituatsioonid ei rahulda sind enam. Kuid sul pole ka selget ettekujutust, mida peaksid nüüd muutma. Seega on väike oht loobuda kiirustades sellest, mida annaks veel kasutada.

VÄHK Sul võib olla tunne, justkui oleksid maa ja taeva vahel – ehk siis minevikumälestuste ja tulevikupüüdluste vahel.

LÕVI Sinu ja teiste vahel voogab palju emotsioone ühtlasi kipud olema liiga, kriitiline ja kannatamatu. Päev sobib muudatuste tegemiseks.

NEITSI Mõjud paljudele nagu hapnik ja puutumatu loodus. Oma tegevuses saavutad nüüd edu uue ja progressiivse kaudu.

KAALUD Paljud suhted arenevad kiires tempos edasi. Keegi võib teha huvitava ettepaneku või tõmmatakse sind kellegi teise tegemistesse.

SKORPION Planeetide asetus tekitab kirgliku või sõjaka meele-olu. Armukadedus või vaidlushimud võib olla probleemiks.

AMBUR Üldises plaanis on kõik hästi, kui suudad riske vajalikul määral hajutada. Lõbu ja meelelahutus võivad täna olla nii heaolu kui ka pingete allikaks.

KALJUKITS Üks osa sinust ihkab muutusi, teine kaevub vanadesse harjumustesse ja tuntud olukordadesse. Tahaks küll muutusi, aga nii, et midagi ei muutuks...

VEEVALAJA Su peas on palju põnevaid ideid, kuid olmelised pisiasjad mõjuvad kui tüütud putukad.

KALAD Peaksid olema heas vormis, kuid raha- ja äriasjades vajaksid kainet nõuandjat. Võid tunnete mõjul teha mõne totra ostu või sõlmida ebasoodsa lepingu. Liikluseeskiri poleks justkui sinu jaoks.

ILM

Teispäev -1...+4

Põhja- ja loodetuul 3–10 m/s

Kolmapäev 0...+4

Läänetuul 2–8 m/s

Neljapäev 0...+5

Idatuul 3–8 m/s

Reede -1...+3

Ida- ja kirdetuul 5-11 (13) m/s

RISTSÕNA

	SIRISTAV PUTUKAS EESTI KOMITEE	TÄNAV EKSTRAKT	MUTSIIN TUBAKA- TOODE	TATINE RÄKKÖNEN	MEES (ladina k.) TÜRGI DIVAN	EUROOPA NÕUKOGU SAMA- RÕHUJON	RAHAÜHIK MEELETU PRASSING	SUU OSA SUUREM OSA	MÜRK- MADU KAHL- JUUKSEID
EESTI MÄNGUFILM (1994)									
KELVIN									
SÜVEKS PALJASTUD POLLU- TOOLINE LAUAMANG									
METALLI- TOOSTUS- ETTEVOTE TALLINNAS VEREGRUPP									
AUTOMARK									
PATER... (meleisa- palve)									
LAHUSTI									
ANNO									
ESE									
PIIBER									
DIGITAAL-									
TULINE SILIKAATNE SULAM									
KOLONIAAL- RIIGI PÕHIOOSA TUULE- HOOG									
NASENIMI ORGANIS- MI EHTUS- OSA									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

●● Ehitaja saab kogemata oma kõrva maha ja see kukub viiendalt korruselt alla.

„Hei, teie!” hüüab ehitaja mehele, kes parajasti alt mööda läheb. „Kas te näete seal kuskil mu kõrva?”

Mööduja tõstab kõrva ja hüüab üles:

„On see teie oma?”

„Ei, minu kõrva taga oli pliiaats,” vastab ehitaja.

●● „Kuule, paps, lähme õige tsirkusesse kloune vaatama!” palub Juku.

„Oh, pojake, kes meid ikka riigikogu istungile laseb...” lööb isa käega.

●● Mees kaebab arstile:

„Mu kurk valutab mis hirmus! Aga mul on selle ravimiseks meetod – joon sada grammi konjakit ja kõik on kombes!”

„Kas te kaebate veel millegi üle?” küsib arst.

„Süda valutab samuti. Kui pihta hakkab on selline tunne, nagu sureksin kohe maha. Aga ma ravin ennast ise. Võtan kakssada grammi konjakit, ja valu lõpeb.”

„Selge-selge. Aga miks te minu juurde tulite, kui te ennast ise ravite?”

„Palun ravige mind terveks, doktor – konjak on üle mõistuse kalliks läinud!”

KRISTIAN PAUR

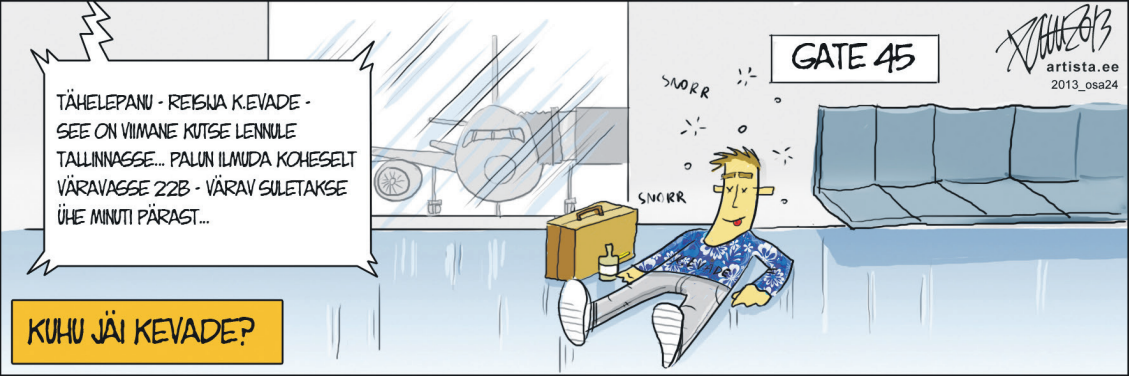
Nemi

LISE MYHRE

TÄHELEPANU - REISIA K.EVADE - SEE ON VIIMANE KUTSE LENNULE TALLINNASSE... PALUN ILMUDA KOHESELT VÄRAVASSE 22B - VÄRAV SULETAKSE ÜHE MINUTI PÄRAST...

KUHU JÄI KEVADE?

www.facebook.com/artistaloovburoo

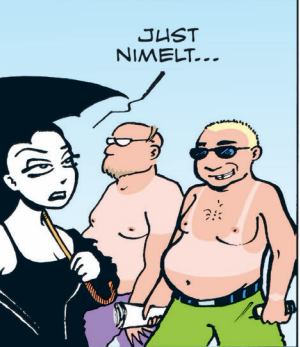
OH, LÕPLIKS OMETI KEVAD! SOE JA PÄIKESELINE....

LIIGA PÄIKESELINE... SEE KÕIK ON SINU JAOKS PALJU LÕBUSAM KUI MINU JAOKS.

AGA VAATA OMETI RINGI! KUI PALJU INIMESI NAPIS RIIETUSES...

JUST NIMELT...

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

	8			3			9	
9	3		2		6		1	8
	2						6	
			5	4	7			
5								3
			3	9	2			
	9						3	
6	5		7		9		4	1
	1			8			7	

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi. www.epl.ee/sudoku

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema iga 9 veerus, iga 9 reas, iga 3 x 3 ruudus. Igas reas, iga veerus ja iga 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

2	8	9	3	7	4	1	5	6
4	7	1	8	6	5	2	9	3
6	3	5	1	2	9	4	8	7
8	2	7	6	3	1	5	4	9
1	6	4	9	5	8	3	7	2
9	5	3	2	4	7	6	1	8
5	1	6	7	9	2	8	3	4
3	9	8	4	1	6	7	2	5
7	4	2	5	8	3	9	6	1

Kristel Vilbaste
loodusenaine@hotmail.ee

NÄDALA NELI ILMAMÄRKI
Karu jäljed lumel,
Kiivitaja suletutt,
lumikellukesetilin ja poolemeetiline hang.

TSITAAT
Lõngade taimedega värvimiseks ei kõlvanud iga nädalapäev, igasugune kuufaas, igasugune tuul, igasugune temperatuur, isegi mitte igasugune inimene. Ainult rõõmsad ja lahked inimesed tohtisid värvimist toimetada, siis pidi värv hästi hakkama ja isegi tulema hästi rõõms ja särav.

Kas teadsid, et

... kõige vanemad Eesti seelikud on olnud ühevärvilised, suuremalt jaolt valged. Tuntud olid ka mustad seelikud, enim Saaremaal. Triibuseelikud levisid üle maa 1830. – 40. aastail Põhja-Eestist. Mulikel ja hiidlastel said peamiseks just punased toonid – et tüdrukud kevadel kiigel hästi kaugele silma paistaksid.

Rahvalauludes unistab riideilt rikas Eesti neid rikkast poisist Kuramaalt või Poolamaalta.

Maatohter: soolakott

Tänavused nohunatukesed tipnevad sageli põsekoopapõletikuga. Ajal, kui veel antibiootikumid leiutamata, kasutati kõige edukamalt soolakotti-kestega soojendamist.

Jäme meresool aeti ahjus soojaks ja pandi puuvillasesse riidetükikesse ning seoti kinni. Kuuma soola hoiti ninajuure peal ja juba nädalaga paranes „paks pea”. Vanasti oli kombeks see kotike hiljem ka haigust äravõtva allika juurde või ohvrikiile viia.

Aprilli algus: sirtsuvad puud

Rähn on koorinud kuuse juurest ladvani. Väiksel fotol on ka põhjus: koore all on massiliselt talvitava koosesiku vastseid.

Fotod: Arne Ader (www.loodusemees.ee)

Alam-Pedja. Jää sulab Pedja jõel

Kevad on nüüd täie hooga tulnud. Kui silmarõõmu on veel valgete lumehangede vahel vähe, siis just hääled on need, mis teevad õhu kevadiseks. Põnev on see, et kõige rõkkavam on linnulaul veidi enne päiksetõusu ja kui soe kera end tasapisi üle silmapiiri veeretab, siis saabub väike vaikusehetk.

Rabas käib nüüd igal hommikul rõõmus tedremulin, juba on kuulda ka suleliste tantsijate pikka sisistamist. Nurmkanade parved on laiali hajunud ja üha enam on neid näha kahekesi paaris. Me talvise nurmkanaparve kõige võimsam kukk, kes vahepeal sai kassilt rappeda, on nüüd paranenud, aga ta jäi õnnetult üksi. Nii ta kopsibki hommikuti üksipäini mu rõdul kaerahelbeid.

Metsas on lumi veel nii paks, et raske on vaatama minna, mis seal toimub. Aga paar karu on ärganud ja müttavad uniselt lumel. Metssead sätiivad kusagil kuusenoorendikus pesa kokku, et sinna oma pisikesi triibulisi poetada. Ka kährikute tegemised muutuvad aina laiahaardelisemaks. Taimetark Renate Sõukand kirjutas, et tema majja on alanud igakevadine rästikute ränne. Rästikute ärkamine näitab, et päevasooja on juba nii palju, et kõigusoojaste elu käima kütta.

Külm linnukevad

Eelmisel nädalal nähti mitmel pool ka esimest väike-koerliblikat – sel aastal näib tulevat kirju suvi. Ilmamees Gennadi Skromnov rääkis esimest kuklasepesast, kus sipelgad päikese käes tasakesi loivavad.

Minu akna taga rippus juba üks täiesti siputav ämblik ja rõdul päikese käes peesitades hiilis mulle ligi sääsk. Esialgu saab ilmselt putukate lendamist veel lumehelvestega vaheldumisi näha, aga kevad on ärkamas.

Eesti ornitoloogiaühingu korraldatud iga-aastane lihavõttepühade linnuloendus jäi sel aastal kesiseks. Nähti vaid 76 külmavat linnuliiki. Tartus nähti juba valge-toonekurge ja on ka märgata hallhaigruid. Tulnud on ka sookurg. Löökesed, kuld-nokad, kiivitajad, õõnetuvid, muststradad on küll kohal, aga häält sellise külmaga tegema ei tiku. Mere ääres on kohal kormoranid ja hallhaned. Luiged on taas lennutuhinas. Rähnid

Hallhanepaar

trummeldavad seal, kus metsa alles. Taimeilmas on ärkamist veel vähe, ainult lumikellukesed on oma nina hangest välja pistnud. Vahtramahl vuliseb ikka ja nüüd oleks aeg lõpetada suuremad oksasaagimised, muidu tilguvad me sõbrakesed elumahladest kuivaks.

Minu jaoks oli eelmisel nädalal arusaamatu teade Järva-Madise surnuaial ja ümbruses algatatud raie viitega, et puud on tuleohtlikud. Leht-

puid istutatakse enamasti just tuletõkkeks. Aga igasugune raie meie kalmistutel on rahva jaoks ikka keelatud olnud, ei murta ju surnuaialt lilligi! Ammugi siis inimeste mälestuspuid. Küllap vajaks uurimist, miks üks valla keskkonnaspetsialist, kes on ka haljastusfirma juht, on kümne aasta jooksul ajakirjanduses silma paistnud vaid haudade kopaga tasandamise ja kalmistupuude mahavõtmisega. ●

Sinu hea abiline aprillist augustini

KÕIGE MAHUKAM AIAERI NÜÜD MÜÜGIL!

Erinumbrist leiad:

- Muru kallakul
- Permakultuur aiamaal
- Kalad kodutiiki koristamas
- Meeste väliköögid ja kuursaal
- Aiatööde kalender
- Thunide kalender
- Samblaaiad Jaapanis ja Tartus
- Helmikpööris, tiarell, pisipööris

VAID 3,50 €

MAAKODU TELLIMINE:
tel 680 4444 või www.tellimine.ee

MAAKODU

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, **kohalikud uudised** 322 3487, **välisuudised** 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500. **EPL Online** www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

9 771406 886000 ISSN 1406-8869